

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-basábas postt. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási postt. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egykori
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 82

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvály-
Társaság.

József főherceg-ut. 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, február 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az aradi Vörös Kereszt Egylet egy évi munkája.
- Egy vidéki takarékpénztár bukása.
- A tolvaj hitoktató büntetése.
- A hideg templom.
- Ha a szolgabíró szigorú.
- Fogházra itélték Désy Zoltánt.
- A fővárosi rendőrség a játékbárigok ellen.
- Ellopott százezer korona értékű ékszerek.
- Elítélt védőügyvéd.
- A medgyesi vasuti katasztrófa vizsgálata.
- Tarkaságok.

Az ítélet.

Arad, február 18.

A bíróság döntését tiszteletben kell tartani, — de akinek rovására üt ki az ítélet, a döntést mindig igazságtalannak és gyakran elfogultságból eredőnek tartja. Szinte természetes tehát, hogy Désy Zoltán is megütközik az ítéleten, amely egy havi fogházat és pénzbüntetést szab rá, és az is érthető, hogy ezt a fölfogást nemcsak védői osztják, hanem politikai elbarátai is, akik a miniszterelnök becsületét kiterítve látták már képzeletükben. Emberi dolog; a bírónak azért kell az indulatok, kicsinyeségek, hiuságok fölött állónak lenni, hogy igazmondását ne zavarja meg: vajon mindenki megelégedésére, tetszésére fog-e az történni? A mi különben is lehetetlen lett volna.

A törvényszék elítélte Désy Zoltánt, a kinek ez ellen, természetesen, megvannak

a jogorvoslat módjai, utjai. A ki azonban ezt az utat meg akarja járni, az legalább is annyi tisztelettel tartozik a bíróságnak, hogy az ítéletmondás alatt azt lealacsonyítani, meggyanusítani ne igyekezzék.

Ma ilyesmi történt. A mikor a védők és vádlott látták, hogy a bizonyítás elrendelése körül a csatát elveszítették, olyan — azt kell hinnünk: előre rendezett — jele-
netekkel igyekeztek a figyelmet lekötöni, a minők bírósági teremben még nem fordultak elő. A védők, szinpadai felvonulással, elhagyták helyüket, a vádlott elállott a bizonyítástól, azt akarva ezzel kifejezni, hogy nem adnak a kimondandó ítéletre semmit. Ez nemcsak a bíróság megbecsülésének hiánya, de izléstelenség is. Ha valahol, egyszerű polgárokból, választott bíróság vagy becsület zsüri alakul, az első feltétel az, hogy aki ennek döntését provokálja, az föltétlenül ismerje el és annak magát minden körülmények között alávesse. Ami az ad hoc bíróságoknak kijár, az bizonyára megilleti a magyar bírói kart és annak fórumait. Désy Zoltán kereste az alkalmat, hogy bíróság elé vigye vádjait és leleplezéseit; ezt megkapta. Már most, mihelyt a bíróság nincsen egy fölfogáson vele a vádak tekintetében és nem akar belémenni olyan ügyek bolygatásába, amelyek már más fórum hatáskörébe tartoznak, — egyszerre nem lehet, nem szabad, Désynek *nem gilt-et* mondani. Ha pedig mégis ezt mondja, akkor nincs erkölcsi alapja annak, hogy a legfelsőbb bíróság elé forduljon,

amelyet ilyesformán azzal kecsegtet, hogy ítéletét csak az esetben fogja tárgyilagossnak, elfogulatlannak tartani, ha az másféle lesz, mint az első bíróságé.

Én kellene szomorodni azon, hogy akik mindennek fölébe helyezik a politikai bosszút, a gyűlölet kielégülését, azok ennek érdekében nem sajnálják a magyar bírói tekintélyt és függetlenséget is beárnyazni, azt az ország és a külföld előtt alattomos gyanuval illetni. De a kik előtt, a maguk politikai céljai érdekében, nem volt szent a parlament tekintélye, a törvényhozás becsülete, akik előtt, nehéz időkben, mellékes volt az is, hogy viselkedésükkel az ország gazdasági alapjait megrendítik, hitelét aláássák: azok részéről igazán nem lep meg, ha a bírói nimbuszt is készek föláldozni tehetetlen dühökben és fáradhatatlan áskálódásaikban. Ez a türelmetlenség még az időből maradt meg bennük, a mikor a hatalmon voltak. Akkor mindenki hazaáruló volt, gyomlálni és lehengerelni való, aki előre be nem hódolt az ő politikájuknak. Most pedig: parlament, törvényhatóság, bíróság, mind, mind korrupst és kormánycseléd, ha nem hajlandó a fölfogatásban segítségükre lenni és a mely nem üti a pecsétet vádaskodásaikra.

A bíróság előtt elvesztett csatát a közvélemény előtt akarják folytatni, — hirdetik. Melyik közvélemény előtt? A melyik Désy Zoltán pártját a választásokon megbuktatta? A melyik a törvényhatóságokban egyre jobban követeli, hogy az ellenzék

Aradi urinők és a háboru:

(Wadovszky Gusztávné megnyitó beszéde a Vörös Kereszt közgyűlésén)

Ma volt ez aradi Vörös Kereszt egyesület közgyűlése, amelyen Wadovszky Gusztávné elnökölt, aki tartalmas, hangulatos beszédben üdvözölte a megjelenteket. A nagy figyelmet érdemlő beszédéből a következőket közöljük:

— Karácsony hava közeledett, az az idő, midőn még a legzegegyebb ember is arra gondol, mivel kedvezkedhetnek családjának, közel és távollévő szeretteinek Megváltónk születésének emlékére. Nem így volt ez az 1912-ik év karácsony havában. Öröm és vidámság helyett, levertség, lehangoltság mindenütt. Nem csoda, hiszen a háboru ijesztő réme Damokles kardjaként függött felettünk, minden percben váratlan lecsapással fenyegetve. Remegtünk mindannyian. Hiszen mindegyikünknek volt egy szeretett lénye, kit a háboru kiragadhatott szerető karjainkból és kit talán a soha vizsont nem látás remegő érzetével öleltünk meg. Szóval nehéz, szomorú napokat éltünk. Az aradvárosi Vörös Kereszt egylet csak várta a központtól az első intést, hogy megkezdje tulajdonképeni hatáskörében tevékenységét. Igaz lelkesedéssel, tenni vágyással gyűléseztünk, szónokoltunk és határozottunk. Betegápoló tanfolyamot nyitottunk.

Soha sem fogom elfelejteni a városháza dísztermében tartott nagy gyűlést. Midőn a díszterembe léptem, egyesületünk elnöke, a polgármester ur karján, úgy remegtem mint a nyárfa levél és

a szívem úgy dobogott, hogy minden percben az összeroskadástól féltem. A terem zsutolásig telve és oly halotti csend, hogy szinte a halálmadár szárnyuhogását véltem a levegőben hallani. Szívem mélyéig meg voltam randúlva és ma sem tudom megérteni, hogy tudtam mégis megnyitni a gyűlést.

Ez alkalommal egyesületünk jegyzője fenkölt szavakkal ismertette a nagyközönséggel egyesületünk céljait. Az előadást a legnagyobb figyelemmel hallgatta minden egyes jelenlévő és a gyűlés végeztével valósággal megrohanta a zöldsasztalt, mindenki elsőnek akarván beiratkozni a betegápolási tanfolyamra.

Rakóretkező napokon 248-an hallgatták mint az elméleti, mint pedig a gyakorlati tanfolyamokat és hallgatták heteken át a legnagyobb figyelemmel a szakavatott, fáradságot nem ismerő orvos urak vezetése mellett.

A társadalom legelőkelőbb hölgyei, kiket a sors eddig megkímélt a kórház szomorú és borzalmas látományaitól, most a legegyszerűbb néposztály gyermekeivel egyesültek, és nem nézve hideget, havat, esőt, a legzordabb idővel szembe szállva, mentek a kórházba, betegápolást, sebkötözést tanulni, hogy majdan, háboru esetén késszen legyenek a reájuk váró nagy feladatra. Milyen csodás megnyilatkozása volt ez a felebarátai szeretetnek! Azonban nemcsak a nagyok, még a kis 8-10 éves gyermekek is részt kértek a felebarátai szeretet e nagy munkájában. Kedves emlékeim közé fog mindig tartozni egy bájos okos kis baba, ki feljött hozzám, gyűjtési engedélyt kérni. Csak úgy dult benne a lelkesedés és tettvágy a szegény katonák érdekében. „Kedves néni, mondá, egy magániskolának

vagyok a növendéke, és mi az iskolában összebeszélünk, hogy percc, kifli, cukorka pénzeinket mind összedadjuk a szegény sebesültek javára.”

Mily bájos megnyilatkozása a hazaszeretnek és könyörületességnek! — Milyen fenkölt gondolkozásu szülői és tanítói lehetnek a gyermekeknek, hogy már e zsenge korban úgy fel tudták gyermekeik szívében ébresztetni a felebarátai szeretet nagy eszméjét. Parányi dolognak tűnik fel e gyermek lelkesedése, de óriási horderővel bír hazánk jövőjére. Az a gyermek, ki már legzsengebb korában áldozatokat képes hozni hazájáért, szenvedő embertársaiért, az a jövőben, asszonyá fejlődve ép úgy fogja kötelességét teljesíteni, hazájával, embertársaival szemben és majdan a gondviselés által reá bízott gyermekek lelkébe szin:ugy bele fogja plántálni a hazaszeretet magasatos eszméjét, a könyörületesség nemes érzelmét.

Irgalmas, zaklatott napok, hetek, hónapok voltak ezek mindannyiunkra nézve, és mégis némi büszkeséggel tekintek vissza ezen időkre, mert egyesületünknek alkalma volt bebizonyítani, hogy ha kell, e téren is mindenképen helyt tud állani. És babár lelkemből óhajtom, hogy mentse meg hazánk ifjuságát a háboru borzalmaiktól, ne vegye el tőlünk a családfelelőst, az imádott gyermeket, a szeretett rokont, a nemes, jó barátot, — ha mégis megkellene ennek történie, ha így volna ez megírva a sors könyvében, mindég némi megnyugvást nyújthat mindnyájunknak, hogy nem talál kézületlenül és mi mindannyian bátor szívvel, lélekkel, egyesült erővel mindent elfogunk követni, hogy szerény tehetségünkhöz képest gyógyítsunk, enyhítsunk, vigasztaljunk, gyamoltsunk ott, a hol csak lehet.

vegye és teljesítse komolyan hivatását? A melynek, sajnos, ma sokkal nehezebb gondjai vannak annál, hogy Déry Zoltán mit tekint panamának, megengedhető és tilos panamának? Ez a közvélemény előbb hozott ítéletet, mint a bíróság. Ez a közönség eddig is ismeri az ellenzék színjátékainak értékét; az a drámai jelenet pedig, a melyet a védő-politikusok a mai főtárgyaláson lejátszottak, ép elég ahhoz, hogy a közvélemény az ily kétes műélvezetből többé ne kérjen.

Az aradi

Vörös Kereszt Egyesület egy évi munkája.

— Készülődés a háborúra. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

A városháza tanácstermében ma délután négy órakor tartotta meg az évi rendes közgyűlését a Vöröskereszt-egyesület aradi fiókjá. A közgyűlés iránt a tagok, különösen a hölgytagok nagy számmal érdeklődtek és teljesen megtöltötték a tanácstermet. A közgyűlést Wadovszky Gusztávné elnöknő vezette, aki szép és meleg üdvözlő szavakkal köszöntö meg a megjelent tagoknak az érdeklődést. A közgyűlés első tárgya az aradi választmány kiegészítése volt. A választmányi tagok alapszabályszerűen lelépő egy harmadát újból megválasztották, új választmányi tagok pedig Kintzig Gézané, Jombart Lajosné, özvegy Boros Béné, Zimmermann Károly dr. és Posgay István dr. lettek.

Ezután Bökényi Arisztid árvaszéki ülnök, az egyesület titkára számolt be a fiókegyesület múlt évi munkásságáról és vagyoni helyzetéről. Az aradi Vörös Kereszt egyület ezidőzerinti vagyona 58.632 korona, amelynek szaporításához az 1912. esztendőben 2012 korona tiszta jövedelem járul. Az egyesület által fenntartott alapok közül a 454 koronás járványalapot megszüntetik és a titkári jelentés javaslatára a háború esetén felállítandó egészségügyi osztag költségeire fordítják. Az egyesület vagyonának fáradszórhatatlan és buzgó kezeléséért a közgyűlés jegyzőkönyvében fejezte ki az elismerését Wadovszky Gusztáv együleti pénztáros iránt, aki tizenkilenc éve tölti be szép tisztét.

Az elmúlt év eseményeinek beszámolójában kiemelkedik az egyesület tagjainak jelentős megszorodása. Wadovszky Gusztávné elnöknő oly lelkes fáradozással és ambícióval gyűjtötte a tagokat, hogy kétszázötvenkilenc új rendes és egy új alapító taggal gyarapította a taglétszámot, és most nyolcszáznál több tagja van az egyesületnek.

A Vöröskereszt egyesület rendszeres tevékenységei körébe tartozik a tüdőbetegek ápolása. — Ezen a téren is megtette a magáét az egyesület tavaly: ötszáz koronával alapító tagja lett az aradi dispanzér egyesületnek és hét tüdőbeteg szanatóriumi ápolását 3025 korona segéllyel mozdította elő. A további ilyen irányú tevékenységet a fenyegető háborús veszedelem akadályozta meg, mert az egyesület kénytelen volt erőit a háborús előkészületekre koncentrálni. Ha a bonyodalmak teljesen elsimulnak és a béke biztosított lesz — amiről ma még nincsen szó, mert egyelőre változatlanul komoly és bizonytalan a helyzet — akkor 1913-ban tizenkét tüdőbeteg kezelésére lesz elegendő tőkéje az egyesületnek. Ezt az összeget azonban mindaddig visszatartja az egyesület háborús célokra, amíg a teljes béke helyre nem áll és csak azután használja fel a megjelölt rendeltetésére. Ha pedig háborúra kerülne a sor, akkor természetesen a szükséges egészségügyi intézményekre és felszerelésekre fordítják a visszatartott összeget.

A jelentés további és nagyobb részében részletesen foglalkozik a háborús veszedelem következtében az egyesületre háruló feladatokkal. Beszámol a seb kötöző és ápolónői tanfolyam sikeréről, amely négy hétig tartott és amelyen Jankó Béla dr. ezredorvos, Zimmermann Károly dr. kórházigazgató, továbbá Bácskay Béla dr. és Posgay dr. vezetése alatt 248 hölgy vett részt. A résztvevők egyrésze igazolványt is kapott a tanfolyam elvégzéséről, de az egyesület mind a két száznegyvennyolc hölgyre számít, hogy szükség esetén kivesszik részüket az ápolás munkájából. Kevesebb eredménnyel járt az egészségügyi osztag szervezése. Mind ismeretes összesen tizenöt hölgy vállalkozott a harcra küldendő osztaghoz csatlakozásra és így az egyesület csak egyharmad osztagot állíthat ki. Ennek költségére 1130 korona áll rendelkezésre. Gyűjtést is indítottak az esetleges háborús sebesültjei számára, de a gyűjtés nem járt nagyobb eredménnyel.

— Ugy látszik — mondja a titkári jelentés — a közönség csak a háború kitörése után hajlandó nagyobb adakozásra. Ép ezért kérjük a tagokat, figyelmeztessék ismerőseiket, hogy a háború kitörése utáni idő, amikor mindenkinek ezer más gondja van, nem alkalmas a gyűjtésre és adakozásra, tehát inkább most keressék fel adományaikkal az egyesületet.

Az eredményből még kiemelendő, hogy az önkéntes egészségügyi osztag vagyonának nagy része a Fehér Kereszt-szálló téli kertjében rendezett katonai zenekari hangverseny, a Központikávéházban Szilveszter estéjén rendezett tombolaest és Fodor Aranka magánintézetében kis leányok által eszázötlet gyűjtésből keletkezett. Braun Gusztáv és neje pedig felajánlották az egyesületnek, hogy a Fehér Kereszt szállodában tiz sebesültnek helyet és ápolást nyújtanak szükség esetén.

A közgyűlés meglepéssel vette tudomásul az aradvárosi Vörös Kereszt fiókegyesület és vezetőségének eredményes működését és Bácskay Béla dr. indítványára az elnöknőnek elismerését és köszönetét nyilvánította.

Jelen voltak: Wadovszky Gusztávné, Varjassy Lajos, Kádas Kálmán, Kádas Kálmán, Green Nándor, Green nővérek, báró Bánhidly Antalné, Reicher Karolyné, Reicher Ilonka, dr. Tisch Mór, dr. Prohászka Lászlóné, Lejtényi Sándorné, Avarffy Ferencné, Simon Karola, dr. Schreiber Lőrincné, Fodor Gyuláné, Purgly Lajosné, Leopold Zsigáné, Neuman Alfrédné, Robitzek Gusztávné, öz. Petrovics Mihályné, dr. Auszterweil Lászlóné, Back Judit, S-ly Matyásné, Schelly nővérek, Hoffmann nővérek, Kossuth Pálné, Erdélyi Pálné, Mayer Miksáné, Domonkos Gyuláné, dr. Török Ferencné, Harman Bélané, Oggolder Pálma, dr. Issekutz Lászlóné, Hermann Gyuláné, Kötvös Andrea, öz. Övös Dánielné, öz. Boros Béné, Varjassy Árpádné, dr. Barra Gyuláné, Barra M. reit, Stamber Józsefné, Fischer Irén, Róka Józsefné, Reinhardt Kálmáné, Nader Gyuláné, Nesnera Adárné, Lészay Endréné, Scheres Barnáné, Ulrich Ilonka, Dániel kisasszony, Steiner Javabné, Wadovszky Gusztáv, Tisch Mór dr., Bácskay Béla dr., Green Nándor, Lakatos Ottó dr., Moga György jr., Jankó Béla dr., Maresch Gyula, Hoffmann Antal, Allersdorfer Julián, Frint Lajos, Székely Salamon, Török Ferenc dr., Bökényi Arisztid, Patrán György.

Lemond a tengerészeti főparancsnok. Bécsből jelentik: A N. W. Tgl. értesítése szerint Montecuccoli Rudolf gróf tengerészeti főparancsnok e hónap 22-én meg fog válni állásától. A mértékadó köröknek fáradozása, hogy Montecuccoli grófot hivatalának megtartására rábírák, eredménytelen maradt. Montecuccoli el van szánva arra, hogy azon a napon, amelyen hetvenedik esztendejét betölti, vagyis e hónap 22-én nyugalmába vonul. Utódja Hausz Antal ellentengernagy lesz. Csütörtökön parlamenti albizottság fog össze

szélni, hogy a tengerészet számára külföldön tett megrendeléseket fölülvizsgálja. A bizottságban az osztrák kormányt Georgi landwehr-miniszter fogja képviselni.

Egy vidéki takarékpénztár bukása.

(Csődkérvény a Gyertyámosi Takarékpénztár ellen.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Temesvár, február 18.

A Gyertyámosi Takarékpénztár, amelynek finanszírozásában folytatja üzemét az Aradi homokmész-téglagyár is, csődbe került. Teljes összeomlásról van szó, olyan összeomlásról, melyből a betevők és általában a hitelezők részére nagyon kicsiny kvóta lesz csak kimenthető. A Gyertyámosi Takarékpénztár a Pénzügyintézetek Központi Hitelbankjához hasonlóan rekonstrukciójához Párisból várt pénzt, persze hiába.

A Gyertyámosi Takarékpénztár negyven esztendeje áll fenn, tavaly jubilálta negyven esztendő fennállását. Alaptőkéje 200000 korona volt, amivel szemben feltűnően csekély a 30000 koronás tartaléktőke. A bank afféle családi bank volt, a Délvidéken jól ismert Róser család bankja. Róser Ádám volt az intézet elnökgazgatója, az igazgató, Knopp Jakab községi irnok, pedig az elnökgazgató unokaöccse. Ott hibáztak el először a dolgot, hogy nagy hitelezésekbe mentek bele és nagyobb iparvállalatok, de különösen ifjabb Róser János iparvállalatai részére nagyobb kölcsönöket folyósítottak. Így például nagy kölcsönöket adtak Róser téglagyára és nemrég Parjamoson épült homokmész téglagyára részére, úgy, hogy ez aztán az intézetet teljesen demobilizálta.

Az intézet körülbelül 400000 korona visszszámítási hittel vett igénybe, amely összegben részesedik a temesvári piac is, azonkívül egy brassói pénzügyintézet, a Szombathelyi Takarékpénztár és a Verseki Takarékpénztár, ez utóbbi 80000 koronával. Mikor ez előtt körülbelül két héttel a visszszámítási intézetek megéreztek a bajt, értékeiket tartották Gyertyamoson az intézetnél és egyszerűen elszedték tulfedezetül a még ott levő, mintegy 200000 korona értékű váltóanyagot, úgy, hogy értékben nincs már több az intézetnél, mint 4000 korona.

Knopp Jakab ekkor elutazott és elutazását összekötésbe hozták azzal a fantasztikus mesével, hogy az intézet egy párisi pénzcsoporthoz 1,500.000 frank hitelt fog kapni, melyet arra fog felhasználni, hogy a szintén fizetési zavarokkal küzdő Klósz fele téglagyárt fuzionáltatja az intézet által alapított téglagyárral, azonkívül Gyertyámos és a szomszédos községek részére villamos központot létesít. Ugy látszik azonban, hogy a francia pénzcsoporthoz csak a provizióra utazott, mert a kölcsönből nem lett semmi és Knopp eltűnt, két hét óta nem tudják, hogy hol van és merre jár. Amikor Méhler Márton igazgató azt látta, hogy az igazgatóság tagok nem jelennek meg az intézetben, a mérleget nem akarják aláírni és maga az igazgató eltűnt, mint tisztességes ember, érezte a reá nehezedő terhes felelősséget, bement a kikindai törvényszékhez és esődkért az intézet ellen. Ezt a csődöt a kikindai törvényszék el is rendelte és csődömmegmondónak Krausz Ferenc dr. billédi ügyvédet nevezte ki.

Az intézet különlevőségeiből kevés remény van arra, hogy a betevők valami tisztességes kvótában részesüljenek. Az most már természetesen, hogy a csőd eljárás keretén belül azok az intézetek, melyek a tulfedezetet vették, kénytelenek lesznek ezt a jogtalanul vett tulfedezetet a tömegnek visszaszolgáltatni.

A tolvaj hitoktató büntetése.

— Zelky Károly zárdába vonul. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 18.

Nagy feltűnést keltett a múlt év őszén Zelky Károlynak, a váci-uti hitoktatónak esete, aki tudvaleg csaknem egészen kifosztotta a karmeliták angyalföldi templomát. A tolvaj pap, — mint ismeretes — a karmeliták zárdájába járt misézni és ellopta onnan a legértékesebb misékelyheket. Zelky Károlyt annakidején a rendőrség őrizet alá vette és már le is akarták tartóztatni, amikor a karmelita rend — felsőbb hatóságának utasítására — visszavonta a feljelentést és a bűnös pap megmenekült a világi törvények következményeinek súlya alól. Pedig Zelky Károly, — mint a rendőri vizsgálat konstataulta, — ravasz tolvaj volt, akinek nem a karmeliták zárdájában elkövetett többrendbeli lopás volt az egyetlen bűne.

Zelky Károly is azok közé a tolvajok közé tartozott, akik azt hiszik, hogy az ő bűnük titokban marad, mert senki sem meri őket gyanúsítani a lopással. De hát a zálogházi detektívcsoport tuljár a legügyesebb tolvaj eszén is és így Zelky Károly bűne sem maradhatott lelepleztelenül. Habár az általa ellopott kávéházi kelyhek összetörve is jutottak az olvasztóba, mégis feltűnt ez a detektíveknek, akik azután egy-kettőre leleplezték a tolvaj papot és a rendőrség elé állították.

Zelky Károly ellen tulajdonképen nem is tettek főjelentést a rendőrségen, amikor többrendbeli egyházi tolvajlását elkövette. A zálogházas detektívcsoporthoz az érdeme, hogy bűnei napvilágra jutottak. A detektívcsoport főnöke ugyanis csaknem hetenkint át szokta vizsgálni az arany- és ezüstkereskedőknél az összetört — olvasztás alá kerülő — tárgyakat és egy alkalommal feltűnt nekik, hogy az olvasztás alá kerülő tárgyak között különös aranydarabok vannak, amelyek feltétlenül egyházi kelyhekből származnak.

A detektívek elindultak a nyomon és a nyomok a leghatározottabban Zelky Károlyhoz, a váci-uti hitoktatóhoz vezettek. Minden kétséget kizárólag konstataáltak a detektívek, hogy a már előzőleg összetört kehelydarabokat Zelky Károly adta el a kereskedőnek. A detektívek azt is ki nyomozták, hogy az összetört kelyhek a karmeliták zárdájából származnak. A detektívek már most a zárdába mentek és ott kutattak az iránt, hogy nem tűntek-e el onnan egyházi kelyhek. A valóság csakhamar kiderült, hogy a templomot csaknem egészen kifosztották és ugyanakkor már megvolt a tolvaj is, Zelky Károly személyében.

A rendőrségre bevitték Zelky Károlyt és tanukul beidézték az összes karmelita barátokat, hogy szembesítsék őket a tolvaj pappal. A rendőrtisztviselő szobája valóságos kápolnává alakult át, ahol egyik imádságot a másik után mormolták a jámbor barátok. Először a gvardiánt szembesítették Zelky Károlyval, aki konokul tagadta a lopást. A rendőrség azonban a szemébe mondta, hogy a kelyhek csakugyan a karmeliták zárdájából valók és onnan lopák el. Miután most már hiábavaló volt a tagadás. Zelky Károly a megrogzított bűnösök csalafintaságával fordított egyet a dologon:

— Igen, — mondotta — a kelyhek tényleg a karmeliták zárdájából valók, de emlékszik-e rá főtisztelendőséged, hogy a kelyheket öntől kaptam ajándékba!

Erre a nem várt kijelentésre az összes barátok letérdeltek a rendőrtisztviselő szobájában és imádkozni kezdtek. Csak a gvardián maradt nyugodt:

— Per amorem Dei! — mondotta a gvardián — Hát hogy tud a tisztelendő ur ennyire — hazudni.

A rendőrség a vizsgálatot annak rendje és módja szerint folytatta és Zelky Károly börtönbe került volna, ha közbe nem lép az egyházi hatóság. A karmeliták ennek utasítására kijelentették a rendőrség előtt, hogy csak tevedésből tették a panaszt, a kelyheket tényleg ők adták át Zelkynek. A rendőrség így az eljárást megszüntette Zelky Károly ellen, akit azonban felettes egyházi hatósága egyesztendei vezeklésre ítelt el és a tolvaj pap be is vonult azonnal egy zárdába, ahol egyházi büntetését eltölti. Egy esztendeig senkivel sem szabad érintkeznie, és ha büntetését kitölti, ismét pap lesz a hívők lelki épülésére.

Ha a szolgabíró szigorú.

(Megvádolt aradmegyei tisztviselő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Az aradi királyi ügyészség hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolta meg Schauer Gábor dr. borosjenői szolgabíró, akit jogos és igazságos cselekedete miatt állítat a törvényszék elé az e hónap huszonkettedikén megtartandó főtárgyaláson két román paraszt ügyvédje, Suciu János dr.

A vádirat szerint Zsolgye Andor feltóti román földműves Borosjenőről Apatelekre kocsizott küssé berugott állapotban. Mivel lovait sebes vágatással hajtatta, figyelmeztették a községházáról, hogy lasabban irányítsa a lovakat. Az országuton összetalálkozott az apateleki községi jegyző kocsijával és a beborozott földműves gorombáskodni kezdett a jegyzővel. Amikor beértek a községbe, előállították a községházára és Zsolgye vallomása szerint ott előtte ismeretlen egyének megverték. Mivel pedig a községházán előbb álnevet használt, a községi jegyző bepanaszolta őt a borosjenői főszolgabírósnál, amely botrányos részegség, gyors-hajtas és hamis név használata miatt indította meg ellene az eljárást.

Schauer Gábor dr. tárgyalta Zsolgye Andor ügyét, akit testvérs, György is elkísért a tárgyalásra. A teremben a két földműves izgága hangon beszéltek. A szolgabíró ekkor kiküldte Zsolgye Györgyöt a teremből, hogy az előszobában várakozék amíg kihallgatására sor kerül. Amint kilépett György a teremből, Andor éktelenül elkezdett ordítani:

— Tolvajok, megölnek, gyilkosok! — és ő is ott akarta hagyni a tárgyalótermet. Mivel pedig Schauer szolgabíró nem engedte meg neki a távozást s mivel községi rendőr nem volt a közelben, Schauer dr. sajátkezűleg tartotta vissza a vádlottat. Zsolgye Andor dulakodni kezdett a szolgabíróval, amiért Schauer dr. rendbírással sújtotta őt.

A következő tárgyalásra a vádlott Suciu János dr. ügyvéddel jelent meg és goromba hangon kezdett beszélni a tárgyaló szolgabíróval. Amikor Schauer emiatt ismét kénytelen volt rendbírással sújtani, a vádlott ügyvédjével együtt el akarta hagyni a tárgyalótermet. A szolgabíró ezt megtiltotta és rendőri karhatalom segítségével visszatartotta, azután pedig a bizonyítékok alapján elítélte.

Suciu János hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentette a szolgabíró az aradi ügyészségnél, amely azonban nem vállalta a vád képviselését. Felfolyamodás következtében a megyei táblához került az ügy s a tábla arra utasította az aradi ügyészséget: készítsen vádiratot Schauer dr. ellen, mert a szolgabíró a vizsgálat során maga is beismerde, hogy Zsolgye Andort az első tárgyalás alkalmával sajátkezűleg volt kénytelen visszatartani, nehogy az a szabályok elle-

nére elhagyja a tárgyalótermet. Az azonban nincs bizonyítva, hogy a szolgabíró tetteleg inzultálta volna a vádlottat. Az ügyben e hó huszonkettedikén lesz a főtárgyalás az aradi törvényszék előtt.

A hideg templom.

— A minorita imaház átalakítása? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Számtalan panaszos levélben mondták el az aradi minorita templom látogatói a lapok hasábjain, hogy a téli hideg ellen nincs védelem az isten házában és hogy igen sok családban keserűséggel gondolnak vissza azokra a kínos éjszakákra, amelyeket kínos betegségben sanyalódó gyermekek ágyánál virrasztva töltöttek a szülők, fogadalmat téve, hogy többé nem engedik meg gyermekeiknek a templom látogatását télvis idején; mert onnan meghűlést, influenza, tüdőgyulladásat visznek haza. A templomot nem fűtik, mert nincs benne fűtőkészülék és a panaszok viszhang nélkül hangoztak el, a helyzet nem javult.

Most, hogy a második templom építésére kiírt pályázat határideje lejáróban van és Arad város törvényhatósága mint hegyur által összeállított zsüri megkezdi munkáját, felvetődött az a kérdés, vajon nem lenne-e méltányos, ha a minorita templom látogatottságának biztosításáról gondoskodás történnék? Azzal tisztában kell lenni, hogy az új templom, mely már a haladó idő szelemének megfelelően a hívők egészségére való tekintettel is épül, óriási fölényben lenne, ha télen fűhető lesz, míg a minoriták templomát a katolikus közönség elkerülné, mert az egészségét nem akarja senkisék kockára tenni, ha erre nincs kényszerítve.

Ez a gondolat szülte meg az illetékes tényezőknél azt a tervet, hogy a minorita templomot is kellemsé kel tenni ama óriási katolikus közönség részére, mely a jövőben is itt akarja lelki szükségleteit kielégíteni. A megoldás kérdésével ugy a tanács, mint a törvényhatósági bizottság tagjai is foglalkoznak, sőt értesülésünk szerint Glattfelder Gyula csanádi püspöknek is az az óhaja, hogy a minorita atyák, akiket a város egész közönségének szimpátiája vesz körül, ne érezzék meg, hogy egy második templom létesül Aradon és maga is keresi a módját annak, hogy azok a hívők, akik továbbra is azt a templomot akarják látogatni, azt télen is meglehessék a meghűlés veszedelme nélkül.

A megoldás terve az, hogy a város közönsége gondoskodjék a fűtőkészülék elkészítéséről, de oly képen, hogy az a költségvetést ne terhelje. Ez aképen történhetik meg, hogy a második templom építési céljaira rendelkezésre álló ötszáz ezer koronából haritalassék ki a szükséges összeg. Mint ismeretes az új templom, épen Glattfelder püspök óhajához képest, a legegyszerűbben és a praktikus cél szemelöttartásával épül és a közönség buzgalmából, valamint a néhai csanádi püspökök kegyes adományából összegyűlt egész pénzüsszegre nem is lesz szükség s marad annyi, hogy még egy kisebb szerd kápolnát is lehet építeni valamelyik külvárosban. Minthogy a második templom létesítésének egyáltalán nem lehet olyan célja, hogy a hívőket elvonja a minoriták templomától, amit hangsúlyozottan kifejezésre is jutott a püspök a templomépítést megsürgető és a városhoz intézett átiratában, megér egymás mellett az a két tény, hogy az új templom létesítésével egyidejűleg a minoriták templomát is tökéletesítik, hogy az minden időben vonzó erőt gyakoroljon a hívőkre. A város a maga részéről megígérte a teljes készsége az új templom építéséhez és ígérteét bizonyára állja is.

Fogházra ítélték Désy Zoltánt.

(A miniszterelnök rágalmaszója a bíróság előtt.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 18.

Váratlanul gyors véget ért a szenvedelmesnek s hosszúnak indult tárgyalás. Tegnap tudvalevően ott szakadt meg a tárgyalás fonala, hogy az elnök a valódiság bizonyításáról való döntését a mai napra halasztotta. Ámint ma megnyitotta az ülést, nyomban ki is hirdette ezt a várva várt s a pör sorsára döntő végzését.

A végzést nagy meghökkenéssel fogadta a védelem. A bíróság ugyanis csak a zalatnai házra vonatkozóan rendelte el a bizonyítást, egyebekre nézve a bizonyítást megtagadta. A bíróság megállapítja a panamista fogalmát. Szerinte panamista az, aki állásával visszaélve, a közérdek és a magánérdek megsértésével tiltott módon szerezte vagyont, vagy mást segít ilyen úton vagyonhoz. Minthogy pedig a vádlott nem azzal vádolta a miniszterelnököt, hogy az állítólag turpis causa útján kezébe került összeget a maga előnyére használta föl, a bíróság illetéktelenül avatkozott volna a parlament jogkörébe, ha a miniszterelnök kormányhatósági tényét bírálata tárgyává tette volna.

Alig hangzott el az elnök ajkán az utolsó szó, fölkel Vázsonyi Vilmos dr. védő, s szenvedelmes hangon kritizálta a bíróság végzését. Kijelentette, hogy mivel országos érdekű vádak bizonyításáról elítülték, apró smucigaikkal pedig piszmogni nem kíván, lemond a zalatnai házat illető bizonyításról is, lemond általában a bizonyítás jogáról, sőt a védelem jogáról is. Ezzel fölkel a svédőtársával egyetemben nyomban elhagyta a tárgyalótermet.

Désy Zoltán magára maradt s látszólag közömbösen tilt a vádlottak padján. Maga sem avatkozott többé a tárgyalásba, nem kívánt nyilatkozni, s nem is védte magát egy szóval sem. A tárgyalás most már gyors tempóban közeledett a végehez. Az ügyész rövid beszédben megvádolta Désy Zoltánt nyilvános rágalmaszással, s fél órával később a törvényszék kihirdette az ítéletet, mely Désy Zoltánt nyilvános becsületsértésért, — mert a panama kifejezés nem konkrét vád, hanem csak privát vélemény — egy hónapi fogházra s négyszáz korona pénzbüntetésre ítéli.

Az elutasított bizonyítási kérelem.

Pontosan kilenc órákor jelent meg a tárgyalási teremben Baloghy György, a tárgyalás vezetője, Kállay Miklós és Langer Jenő szavazóbírák. Elfoglalják a helyeiket, azután Baloghy György megnyitja az ülést.

— Fel fogom olvasni — folytatta az elnök — a bíróság végzését a valódiság bizonyítására vonatkozóan, amely a következő:

A bíróság a valódiság bizonyítását a büntető-törvénykönyv 263. szakaszának első és ötödik pontját a következő tényekre vonatkozólag engedte meg.

1. A bírósági szakértők meghallgatása után megállapítandó, hogy a Lukács László tulajdonát képező, a zalatnai telekkönyvben 360. szám alatt szereplő ház és belterület, valamint annak tartozékai, amelyeket 1911. november 7-én kelt szerződésben a Gyulafehérvári Takarékpénztár részvénytársaság nyolcvanötézer koronáért megvett, milyen értéket képvisel.

2. Kunovszky Zsigmond és társai, mint annak meghallgatandók arra a ténykörülményre, vajon történt-e kikötés vagy ígért, akár közvetlenül, akár közvetve, hogy a Gyulafehérvári Takarékpénztártól a kincstár a házat megveszi.

Ugy a védelem, mint a vád részéről előterjesztett többi bizonyítékok felvételét a bíróság megtagadja.

(Ki a panamista?)

Mielőtt a bíróság a bizonyítás kereteit megállapíthatna volna, így szól a határozat megokolása, szuverén hatalmának teljes ismeretében és lelkiismereti felelősségének teljes tudatában legelőször meg kellett vizsgálnia a konkrét vádnak materiális tartalmát és terjedelmét és ezzel kapcsolatban Lukács László kormányelnöknek azt a magatartását, amelyet a vádlott Lukács Lászlónak úgy közhivatali működésében, mint pedig magánéletében való vonatkozásban a panamista elnevezés használatával kifogás tárgyává tett.

Minthogy pedig a Bp. egy szakasza értelmében a bírói eljárás a legszorosabb objektív kapcsolatban áll a vád materiális tartalmával, a bíróságnak mindenekelőtt meg kellett vizsgálnia és előzetesen el kellett döntenie tehát a konkrét vádnak azt a tartalmát, hogy a Btk. szempontjából mit jelent és mit foglalhat magában a panamista kifejezés vagy tényállás.

A bíróságnak ebben a kérdésben elfoglalt álláspontja az, hogy a panama az a visszaélés, amelyet a közhivatalnok, vagy köz megbízott közvagy magánvagyonnak jogosulatlan elvonásával anyagi haszon szerzése céljából, akár maga, akár pedig a vele szorosabb összefüggésben álló vagy a vele szorosabb életviszonyban levő egyének önző érdekében követ el.

Ebből a meghatározásból folyóan panamista tehát az, aki állásával, vagy megbízatásával visszaélve, a közérdek és a magánérdek megsértésével tiltott módon egyrésztől magának vagyont szerez, másrésztől pedig ennek az egyéni vagyonszerzésnek eltitkolása és palástolása okából tudatosan közreműködik abban és megengedi azt, hogy ilyen vagyonszerzéshez más is hozzájusson, még pedig köz vagy magánérdeknek feltüntetett, valójában azonban rejtett magáncélok szolgálatában.

Minden más, habár jogtalan magánérdek előmozdítására irányuló egyéni tevékenység vagy közreműködés, ha ennél és ezzel való kapcsolatban az egyéni vagyonszerzésre irányuló önérdék hiányzik, már nem a panama és panamista, hanem az ugynevezett protekció és a protektor fogalma alá esik.

Hozzákapcsolva a most előadottakban kifejtett fogalmi meghatározásokhoz a vád tárgyát képező konkrét állításnak, illetve kifejezésnek materiális tartalmát, önként következik a valódiság bizonyítása megengedhetőségének az a kerete és az a terjedelme, amelyet a bíróságnak a törvény értelmében megengedhető lehetett és meghatározni kellett.

(A zalatnai házak.)

És erre való tekintettel a bíróság úgy találta, hogy a följánlott bizonyítási anyagból csak a zalatnai ház eladásának körülményei olyanok, amelyekkel kapcsolatban Lukács László m. kir. miniszterelnök pénzügyminiszter korában közhivatali állását jogtalan úton hivatali állásával visszaélve, anyagi haszon szerzésére használta volna föl.

Ebben meg kellett tagadni a bizonyítás felvételét az osztályársorsjáték r.-t. szerződésének megkötése és eme részvénytársaság elnökgazgatói állásának Lukács László részéről való elvállaltatása és e címen igazgatói fizetésnek általa való elfogadása tárgyában a védelem részéről följánlott és közzéadott hozzájárulásával is támogatott bizonyítás felvételére vonatkozó indítványt azért, mert a bíróság által meghatározott panamista forgalomban, mint a vád kijelentésében Lukács Lászlónak e téren kifejtett ténykedését és eljárását belefoglalni nem tudta.

(Nincsenek konkrét tények.)

Ugyanis a védelem részéről nem annak a konkrét ténynek bizonyítása ajánlatott föl, hogy Lukács László a nevezett társasággal főnálló szerződésnek a törvényhozás előzetes fölhatalmazása és beleegyezése nélkül történt megkötése ellenében részesült a társaság részéről anyagi jutalmazásban és mert a védelem azt a tényt sem állította és nem kívánta bizonyítani, hogy Lukács László első pénzügyministerségének megszűnése esetére szerződés megkötése ellenében társasági elnökgazgatói állását megfelelő javadalmazás mellett magának kikötötte volna.

Ha védő ott ennek a két konkrét ténynek bizonyítását ajánlotta volna föl, a bíróság nem zár-

között volna el attól, hogy a valódiság bizonyítását ebben a keretben megengedje.

A vádlott és a védelem e helyett csak azt kívánta bizonyítani, hogy a Lukács László részéről megkötött és az 1897. évi VII. törvénycikk által szankcionált társasági szerződés az alakra, illetve a kincstárra nézve karos és hatrányos, azért, mert a lottójövedelmek a szerződés előtti jövedelme sokkal magasabb összegű volt, mint a mostani szerződés és jogviszony mellett képvisel.

Minthogy pedig valamely, a kincstár részéről megkötött jogügylet karos vagy előnyös voltának bírálatába ez a bíróság közzogi hatáskör hiányából nem bocsátkozhatik, ebből az okból a valódiság bizonyítását a följánlott keretben elrendelnie nem is lehetett.

(A Magyar Bank négy milliója.)

Vége a védelem a vád tárgyává tett kijelentés valódiságának bizonyítására már a következő bizonyítékokat ajánlotta föl:

Bizonyítani kívánja azt a tényt, hogy Lukács László mint pénzügyminiszter az 1910. évi képviselőválasztások megozódása Magyar Bankkal több rendbeni tiszlet megkötését; bírói egyezség létrehozását kezdeményezte és ezeket valóban meg is kötötte, arra használta föl ezt a ténykedést, hogy bár az általa nagy vagyoni előnyökhöz jutathatta volna, nem ezt tette, hanem a bank részéről állítólag fizetett 4,800,000 koronát illegitim vagyoni előny szerzésére használta föl olyformán, hogy ezt az összeget pártpolitikai képviselői választási célokra fizette be és használta föl.

Minthogy azonban sem a vádlott maga, sem pedig a védelem nem állította, hogy Lukács László ezt az állítólagos ex turpis causa kezéhez került összeget vagy azok bármely részét a maga vagyoni előnyére használta volna föl, vagy fordította volna, ekkor tehát az a netáni körülmény, hogy ezek a pénzes pártpolitikai célok szolgálatában használtattak föl, nem fedvén a bírói igazgatási fogalmát, nyilvánvaló, hogy Lukács Lászlónak ez az állítólagos kormányhatósági cselekedete a vád tartalmának keretén kívül esik, nemcsak, hanem mint a miniszternek politikai felelősségét megállapítható kormányhatósági tény egyenesen a parlament ellenőrzési körében és nem a bíróság hatáskörébe tartozik.

(A miniszteri felelősség és a bíróság.)

Igaz ugyan, hogy a miniszteri felelősségről szóló alkotmányjogi alaptörvényünk az 1848. évi III. t. c. csak abban az esetben alkalmazható, ha és a mikor a miniszter felelősségre vonásáról van szó. Ez pedig ennek a pörnek nem tárgya. De ennek ellenére megis meg kell állapítani azt, hogy ha a bíróság bármilyen vonatkozásban ennek a kérdésnek taglalásába bocsátkozna, lényegileg mégis csak azt a kérdést bírálja el, hogy Magyarország miniszterelnöke kormányhatósági cselekedetei miatt nem a törvény által erre a célra szervezett bírósága előtt feleljen.

Mert ebben a szempontban a bíróságnak nem lehetett, mert nem is volt szabad elzárkóznia a konkrét esetre alkalmazandó közzogi alaptörvény figyelembe vételétől és megtartásától.

Ez a már felhívott sarkalatos törvény 32. szakaszában a miniszterek jogi felelősségét 4., 8. és 29. szakaszaiban pedig politikai felelősséget és ennek a felelősségre vonásnak miként való érvényesítését határozza meg.

És ennek a törvénynek most fölhívott rendelkezéseire való tekintettel, mivel a vádlott maga sem állítja, hogy Lukács Lászlóval szemben ezen törvény 36. szakaszának rendelkezése folytán köztörvényi intézkedéseknek lehetne helye: a szuverén hatalmat gyakorló bíróság úgy találta, hogy arra sem hivatva, sem pedig föl jogosítva nincs, miszerint egy másik szuverén testületnek a magyar törvényhozás testületének, ellentétes felfogású pártjainak működése és tevékenysége fölött a bírói tisztelet gyakorolhassa.

Mert ha a bíróság erre az ultra rálépne, ez nem volna más, mint a szuverén hatalmával való illetéktelen és jogosulatlan beavatkozása egy másik szuverén testületnek, a törvényhozásnak hatalmi jogkörébe.

A törvényes közzogi hatásköröknek a bíróság részéről való kötelező tiszteletben tartása az oka annak, hogy a bíróság a valódiság bizonyítását nem engedhette meg abban a kérdésben, vajon mi módon és milyen eszközök fölhasználása mel-

lett keletkezett és áll fenn az országgyűlés képviselőházának mai többsége.

Mert ha ennek a kérdésnek tárgyalását, megkerülésével az erre egyrövidül illetékes fórumnak, tudomásul a törvényhozás házában, tudatosan hatalmi körébe vonná, úgy egyenesen megsértene, de sőt legázolná a fölívott 1848. évi III. törvényekben foglalt alaptörvénynek ama rendelkezéseit, amelyek a miniszterek jogi és politikai felelősségét az országgyűlés ellenőrzése és elbírálása alá helyezik.

Miután pedig a bíróságnak ezt a hatásköri túllépést elkövetnie a törvény értelmében nem volt szabad, ez az oka annak, hogy a bíróság a megajánlott bizonyítás kérdésében más álláspontot, mint amelyet ebben a végzésben megokolt, el sem foglalhatott.

Az elnök felszólította most a védőt, hogy nyilatkozzék a törvényszék végzéséről.

Vázsonyi beszéde.

Vázsonyi Vilmos védő: Tekintetes királyi törvényszék! Ha jól értettem, a bíróság mellőzte mindazokat az indítványokat, amelyeket a védelem bejelentett. A kihirdetett végzés csupán a zalatnai ügyre vonatkozólag és itt is csak bírósági szakértők, ezenkívül Kurovcsky Zsigmond és társai hallgattnak meg, oly kédes tisztázására, amelyre vonatkozólag a vádhatóság képviselője indítványt sem tett, úgy hogy valóban csodálatba ejt, hogy a királyi törvényszék hogyan találta el azt, hogy ezek a tanúk milyen körülmények tisztázására alkalmasak. Egyebekben semmiségi panaszt jelentek be a zalatnai ügyben följajánlott bizonyítékaiknak mellőzése miatt is. Tekintetes királyi törvényszék! Helytelenül mondtam, hogy én a zalatnai ügyre vonatkozólag egyáltalában semmiségi panaszt teszek. Én bocsánatot kérek, hogy a végzéssel szemben, amely igazán meglepetésszerűen ér, egyáltalán rátértem arra, hogy a zalatnai ügygyel foglalkoztam. Én a 384. szakasz 9. pontja alapján a semmiségi okot pusztán azért jelentem be, mert a törvényszék mellőzte ennek az ügynek gerincét, lelkét és tartalmát tevő 4.800.000 koronás panamára vonatkozólag a bizonyítás fölvetését.

Semmiségi okot jelentek be, mert a törvény szét választja az osztályorszájatekára vonatkozólag följajánlott bizonyítás fölvetését.

A 384. szakasz 9. pontja alapján bejelentett eme semmiségi okon kívül megokolása az, hogy a lefolytatott főtárgyalás alkalmával a panamának általában adott értelmezése az egyedi helytálló, nem pedig az az értelmezés, amely a panamat protekcionak és a főpanamistaságot lord protekcionának tekinti.

Megokolom továbbá semmiségi panaszomat ezzel, hogy állami szerződés és egyezség kötései alkalmával külön kikötött illetéktelen haszon, amely nem az állampolgárba folyt be, tehát sem lehet protekcionak gyakorlása, az mindig csak panamára lehet. A választók megvesztegetésére, megvárára ára fordított pénz nem lehet tisztességes vagy önzetlen cél, mert az egyik bűnt a másik bünnel menteni nem lehet.

Bejelentem a 384. szakasz 9. pontja alapján a semmiségi okot azért, mert az az ok, hogy a bíróság ebben az esetben a miniszteri felelősségről szóló törvénynek szakaszait sértette volna meg a illetéktelenül avatkozó volna bele a parlament jogkörébe, melynek egyrövidül van joga minisztereket vád alá helyezni, egyáltalában helyt nem álló.

Helyt nem álló pedig azért, mert ha bár a vádhatóság tisztelt képviselője tegnap elszólásból a miniszterelnök urat nezte vádottnak és védő beszéd megtartását ígerte, (D-raltseg) ebben az esetben nem a miniszterelnök ur a vádlott, hanem Dész Zoltán a vádlott. A védelemnek nem az volt a sereleme, hogy itt Lukács Lászlóról mondjon ítéletet a törvényszék. Ha az lett volna a védelem kérelme, hogy a miniszteri felelősségről szóló törvény mellőzésével Lukács Lászlóról mondjon a törvényszék ítéletet, helyes körben mondanék a most fölívott végzés okai.

Dész Zoltán azonban a valódiság bizonyítását kerte, jogos menességet hozott fel, amely neki büntetlenséget biztosít, ha a valódiság bizonyítását elrendeli. A törvényszéknek a sereleme végzésében fölhozott érvelése helyt állának abban az esetben, ha én azt állítottam volna, hogy a miniszter megsértette a közszéhadtságot, hogy megsértette a gyűlékezési jogot, hogy megsértette az egyéni szabadságot. Ekte az esetben a bíróság igazán eltarhat engem a bizonyításról, azzal a

megokolással, hogy menjek a parlamenthez vagy a sőhivatalhoz és ott bizonyítsam igazamat.

A bejelentett semmiségi okok után pedig méltóztassék megengedni, hogy előterjesztést tegyek a tárgyalás könnyebb lebonyolítása érdekében.

(Nem vesződfünk „smucigsággal.”)

Mindazt a vádat, amelyet Dész Zoltán ország világ előtt tett, mindazt a vádat bizonyíthatatlannak tartja a sereleme végzés. Minden fegyvert kicsavar a kezünkből és egy országos ügyet, melyben arról volt szó, hogy 4.800.000 korona elharácsoltatott-e vagy nem, vagy kikötött-e illetéktelen vagyoni előny állami szerződések és egyezségek kérdésénél, a sereleme végzést oda viszi, hogy nekünk e tárgyaláson azzal kellene foglalkoznunk pusztán, vajon a zalatnai ház dolgában 10—15—20.000 korona illetéktelen haszonhoz jutott-e Lukács László vagy nem. Erre a terere ebben az országos ügyben lesiklaci nem fogunk, ezzel a kis apró smucigsággal ország világ színe előtt foglalkozni nem kívánunk.

A valódiság bizonyítása vagy nem bizonyítása a vádlottnak adott jogkedvezmény. Kijelentem tehát a vádlott ur nevében, hogy a zalatnai házra vonatkozólag sem kívánja a vádlott a valódiság bizonyításának elrendelését, a valódiság bizonyításának elrendelésére vonatkozó indítványomat tisztelettel visszavonom, nem kívánok a tekintetes kir. törvényszék előtt a sereleme végzésben levők után semmit sem bizonyítani, visszavonom indítványomat, nem kívánom a valódiság bizonyítását a zalatnai házra vonatkozólag, azt kifejezetten elejtem. Biztosítani kívánom ebben az ügyben a tárgyalás gyors és sima lefolyását, haladjunk gyorsan a végkifejződés felé.

A védelem a nagy és országos ügyben, amelyre ma mindenki kíváncsi és az ország becsületéről van szó, kötelességét nem teljesítheti. A zalatnai kis smucigsággal piszmogni nem fogunk, ilyen körülmények között nem kívánunk itt bizonyítást, lemondunk a valódiság bizonyításáról a zalatnai ház kérdésében és nem kérünk egyebet, mint hogy méltóztassék befejezni gyorsan az ügyet, méltóztassék ítéletet hozni, az ügyet pedig folytatni fogjuk ott, ahol keressük jogainkat, a főbebeszési fórumnál és ott, ahol ennek az ügynek más bírái ülnek, az ország közvéleménye.

(Kiutasított képviselő.)

Elnök: Rendreutasitom!

Egy hang a hallgatóságból: Igaza van!

Elnök: Ki volt az?

Urmánczy Nándor országgyűlési képviselő jelentkezik: Én voltam!

Elnök: Kiutasítom a teremből.

Urmánczy Nándor (miközben elhagyja a termet): Nem is érdemes ilyen bírak előtt itt maradni.

(A vádlott lemond a védekezéséről.)

Vázsonyi Vilmos folytatja beszédjét: Mint védő sohasem fogok odasülyedni, hogy a bírakat sértsem, azt értettem, hogy minden ügynek vannak törvényes bírái, és ha én nem vagyok megelégedve egy bírói ítélettel, nem fogok a védői székéből odasülyedni, hogy gyanúsítsak. Méltóságos elnök ur engem félreértett. Ezt a félreértést nemcsak a törvényszék érdekében, de a magam érdekében is el kell oszlanni.

Elnök: Ha így értette, akkor rendben van.

Vázsonyi védő: A védelem nem teljesítheti kötelességét a kifejtettek után szabadon, a vádlott nem védekezhetik tovább, a védelem lemond a védelemről, a vádlott tehát lemond minden további védekezéséről, nyilatkozatról, a bűnvádi perrendben biztosított jogánál fogva semmiséle bírói kérdésre feleletet nem ad, a tárgyalásban csak azért vesz részt, mert a törvény kényszerénél fogva innen el nem távoztathat. A végzés, a melyet tiszteletben kell tartanom, hivatkozik a bíróság lelkiismeretére, mi hivatkozva ügyvédi eskükre és lelkiismeretünkre, úgy látjuk, ehhez képest úgy járunk el a leghibebben, ha ebből a teremből távoztunk.

Kivonulnak a védők.

A védők összeszedték irataikat és csöndben, szó nélkül távoztak. Néhány pillanatig tartott, a mély hallgatás. Majd megszólalt az elnök:

— A királyi ügyész urat fölívom indítványlételre.

Selley dr. főügyész helyettes kéri, hogy folytassák a tárgyalást a minthogy a védelem lemondott a bizonyítás jogáról, ezt most már maga is mellőzni kéri.

A bíróság tanácskozásra visszavonul a néhány perc múlva újra elfoglalja helyét a az elnök kihirdette a törvényszéknek azt a végzést, hogy miután a vádlott a valódiság bizonyításának jogáról lemondott, a bíróság a bizonyítás fölvetését el nem rendeli. Ezzel a bizonyító eljárást befejezettnek nyilvánította a átadta a szót a királyi ügyésznek, hogy terjessze elő érdemleges vádbeszédet.

Elnök: A vádlott urnak jogában áll ezen végzés ellen perorvoslatot bejelenteni.

Dész Zoltán: Dehogyan jelentek!

Elnök: Akkor felívom az ügyész urat, vádindítványa előterjesztésére.

A főügyész vádbeszéde.

Selley Barnabás főügyész helyettes: Épen öt hónapja, hogy Dész Zoltán Európa legnagyobb panamistájának nevezte Lukács Lászlót. Amikor a bíróság bölcsesége megtalálta a panamista szó helyes értelmezését, nézelem szerint az lényeges, hogy a panamista jelző rágalmozó, sértő-e Lukács Lászlóra nézve, vagy sem. A védő azt kérdezte, hogy miért szakbíróság előtt, miért nem esküdtszéknel keressük a miniszterelnök becületét. Ennek két oka van. Az egyik, hogy a szóbelileg elkövetett rágalmozás esetében a törvény ítélkezésére a szakbíróságot rendeli. Második ok — én nem akarok az esküdtszék intézménye ellen beszélni, — de az utóbbi időben állandóan támadja a sajtó az esküdtszék egyes ítéleteit. Nem akartuk tehát esküdtszék elé vinni az ügyet, mert Magyarország miniszterelnöke nincs rászorulva arra, hogy ügyében — esetleg pártszempontról — esküdtszék ítéljen. Nyugodtan bizza ügyét a független magyar bíróságra. Ez a másik ok. A védők azzal, hogy kivonultak a főtárgyalási teremből, elvették a beszédemnek a gerincét, a 4.800.000 koronás panama vadját. Erre tehát sajnálatomra nem terjeszkezhetek ki. Egyet konstatalok, hogy a vádlott állításából semmit se bizonyított. Ahogy Magyarország miniszterelnöke egy panamista nem lehet, épen úgy nem járhat szabadon az, aki a miniszterelnökről azt állítja, hogy panamista. Én kérem a bíróságot, hogy sujtson le az igazság pallosával és ítélje el rágalmozás vétsége miatt Dész Zoltánt. Sujtóbitó körülménynek kérem betudni, hogy vádlott, aki józanul, higgadt meglontolással — hiszen ittas nem volt — követte el tettét, képviselő, magas műveltségű ember, előkelő származású és így a szenvedéllyel szemben az önfegyelem lett volna kötelessége. Kérem továbbá, köteleztessék a vádlott, hogy a marasztaló ítéletet a Pesti Hirlapban és a Pesti Naplóban közzétegye.

Az elnök (Dész Zoltánhoz): A törvény szerint a vádlotté az utolsó szó. Kíván élni ezzel a jogával?

Dész Zoltán: Nem.

— Semmit sem akar előterjeszteni.

— Nem.

Az elnök: A bíróság ítélethozatalra vonul vissza és addig a tárgyalást felfüggeszti.

Egy hónapi fogház és 400 korona.

A bíróság ítélethozatalra visszavonult. Félórás tanácskozás után elkészült az ítélet, melyet Balogh György elnök hirdetett ki, miután az ülést újra megnyitotta.

A törvényszék büntőnek mondta ki Déry Zoltánt a btk. 261. szakaszába ütköző s a 262. szakasz szerint minősülő nyilvános becsületsértés vétségében s ezért egy hónapi fogságra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte. Tartozik az eljárás költségeit is megfizetni.

A megokolás szerint a vádlott maga is beismerte, hogy a Saskörben Lubács Lászlót Európa legnagyobb pamamistájának nevezte. Ez a kifejezés nemcsak meggyalázó, de lealázó is. Minthogy pedig ez nem konkrét vád, hanem csak a vádlott véleményét foglalja magában, nem a rágalmazásban, hanem a nyilvános becsületsértésben kellett vétkesnek nyilvánítani.

Súlyosító körülmény, hogy hasonló büncselekményért már büntetve volt, továbbá magas közjogi állása, továbbá az, hogy a vádja alkalmas volt arra, hogy a miniszterelnök személyét a külföld előtt is diszkreditálja. Enyhítő körülmény, hogy politikai szenvedelmében ragadta magát az inkriminált kifejezésre.

Déry: Semmiségi panaszt jelentek be, mert nem vagyok bűnös s kérem, hogy az ítéletet írásban kézbesítsék nekem.

Az ügyész a vádlott terhére szintén fölbizetett.

A tárgyalás ezzel véget ért s a hallgatóság a legnagyobb csendben távozott.

A fővárosi rendőrség a játékbarlangok ellen.

(Krecsányi főkapitány-helyettes nyilatkozata.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 18.

A budapesti rendőrség, mint azt lapunk vasárnap számában megírtuk, írtó hadjáratot kezdett az újabb gombamódra felszaporodott gyanus klubok ellen, amelyekben teljes erővel pusztított az ekzsztenciákat tönkretévő hazárdjáték, a mako és baccarat.

Az írtó hadjáratnak első eredménye az volt, hogy kiutasították a fővárosból Guillet Róbertet, a Karambol Kör fezőrjét, ki naponta huszezer koronás baccarat bankokat adott a Körben. A rendőrség a Karambol Kör megrendszabályozása után tovább folytatja tisztító munkáját s egymás után sorra kerülnek a többi gyanus klubok és egyesületek is. Van ilyen Pesten nagyon sok, hogy csak néhányat említsünk közülük, ilyenek a Budapesti Sport Klub, melynek Velics Ferenc az alapítója, Szepáry Pál gróf az elnöke s amely az Andrássy ut 19. számú házban bérelt elegáns helyiségeket. Hazárdjátékokat játszanak az Andrássy uti Sakk klubban, a Rákóczi téri Szabad Polgárok Körében, a Ferencköruton levő Ferenccsárosi Kisiparosok Körében, a Bokréta-utcai Fővárosi Társas Körben, a Lipótvárosi Társas Körben, sőt újabb egyesületek is vannak alakulóban, melyeknek létalapja szintén a hazárdjátékokból befolyó pinka lenne. Ezek az egyesületek azonban aligha fognak már megalakulni, mert a rendőrség teljes erővel fogott hozzá, hogy kipusztítsa a klubokból a hazárdjátékokat.

Egy fővárosi estilap munkatársa kérdést intézett a játéklubokra vonatkozólag Krecsányi Kálmán főkapitány helyetteshez, aki a következőképpen nyilatkozott az újságíró előtt:

— A rendőrség egy pillanatig sem nézte tétlenül a fővárosi klubokban folyó hazárdjátékokat, melyek azonban ezentúl már szűkebb területre fognak szorítkozni, mert döntő akcióra határoztuk el magunkat. Boda Dezsővel folytatott megbeszélések után elhatároztuk, hogy indítványt terjesztünk a belügyminiszter elé néhány gyanus klub alapszabályainak felfüggesztése iránt. Ez a szigorú intézkedés most elkerülhetetlenül szükséges s rö-

videsen éreztetni fogja hatását és egy csapásra véget fog vetni a mai tarthatatlan helyzetnek, mert ma társaskörök cégére alatt valóságos maffiák működnek a közönség kifosztására. A társaskörökbe a rendőrség idáig nem tehetette be a lábát, de ezentúl be fog menni s ha azt tapasztalja, hogy továbbra is hazárdjátékokat játszanak, úgy a legszigorúbb eljárást fogja megindítani a bűnösök ellen, s hazárdirozó klubhelyiségeket pedig egyszerűen bezárja. Az erre vonatkozó indítvány már készül s néhány nap múlva a belügyminiszterhez juttatjuk.

Ami az idegen fezőröket illeti, ezeket állandóan figyelni fogjuk, s néhány nap múlva egyiküket, a legveszedelmesebbet talán már nyakon is csíphetjük. Rendszerint — a Művészklub fezőrjéről — nem beszéltem, de hangulatozom, hogy a rendőrség kíméletlen lesz, s mindenkivel szemben a legszigorúbban fog eljárni.

Ezeket mondta Krecsányi Kálmán s remélhető, hogy ennek a nagyfontosságú akciónak meg is lesz a kívánt eredménye s rövidesen sikerül kipusztítani Budapestről a gyanus klubokat, melyek már annyi ekzsztenciát tettek tönkre.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szerda: *A tatárjárás*, operette. (C. bérlet.)
Csütörtök: *Berg op Zoom*, vígjáték. (Előszőr.) (A. bérlet.)
Péntek: *Berg op Zoom*, vígjáték. (Másodszor.) (B. bérlet.)
Szombat: *Szép Heléna*, operette. (Uj betanulással) (C. bérlet.)
Vasárnap: Este: *Az ingyenelők*, népszimf. (A. bérlet.)

* A színiigazgató közlései. *A Tatárjárás*. Bakonyi Kálmán s világhírű operettje, amelyet nemcsak a kontinens minden országában, de még az újvilágban is mindentelje játszottak nagy sikerek mellett, szerdán újból színpadra kerül az aradi színházban. A repriz főbb szereplői Kállay, Balázs, Győző, Hajdutska, Heppesné, Diósi, Várnay, Deili, Herold lesznek. — *A Berg op Zoom*, a budapesti Vigaszínház egyik legkitűnőbb slágere, pompás, eleven francia bohózat csütörtökön kerül először színpadra az aradi színházban. Kévsz francia bohózatot importáltak be Magyarországra, amely oly pompás módon mulattatná a közönséget, mint épen ez. A legképtelenebb fordulatok, a legkacagtatóbb jelenetek egymást kergetik s a három felvonáson a közönség ki nem fogja a kacagásból. A próbák már serényen folynak ebből az exotikus nevű bohózatból, Szendrey vezetése mellett; a darabhoz teljesen új díszletek készülnek, amelyek közül különösen a II. felvonás páholyfolyosója lesz szenzációs. A főbb szerepeket Novák Irén, Nógrádi, Fáskertű, Hampel, Beregi dr., Várnay, Deili, Hajdutska, Herold játsszák. — *Vasárnap délután* A kedves Augustin, Fall Leó operettje kerül majd színpadra. — *Oedipus király* Ivánffyval. E hó végén rendkívül érdekes esték lesznek az aradi színházban: Ivánfi Jenő, a budapesti Nemzeti Színház bíválo művésze, s világhírű rendező vendégszerepel ismét Aradon. Négy estén át lép fel, még pedig a Juditban, Oedipus királyban és III. Rikárdban. Az érdekes vendégjáték, az aradi színház klasszikus estéi iránt már is nagy az érdeklődés.

* Szimfóniai hangverseny. A közoktatásiügyi minisztérium fenhatósága alatt álló állami Országos Szimfóniai Zenekar már most vasárnap jön Aradra. Magyarország e második legjobb zenekarának 60 főből álló művészgárdája itt is, mint eddig mindenütt bizonyára a legteljesebb sikert fogja aratni. A Szimfónikusokat 250 000 korona évi dotációval tartja fent a kultuskormány s ennek ellenében kötelesek Budapesten népszerű hangversenyeket adni, ahol 40 filléernél több belépődíjat nem szedhetnek. E népszerű hangversenyeket Budapesten mindig óriási, mintegy 1500—2000 emberből álló közönség látogatja. De kötelesege a Szimfónikusoknak a vidéki városokban is hangversenyezni. Az állami támogatás teszi lehetővé, hogy ily nagy gárda, melynek hangszerei, kótatartói stb. is már egy vagon rakományt ki tesznek, végre alföldi körútjában Aradot is meg-

látogathass. A rendezőség az aradi Filharmónia Egyesület két kézzel kapott az Örvendés alkalmon s 4. bérleti hangversenyére a Szimfónikusokat kérte fel Kun László m. kir. zeneakadémiai tanár karnagyukkal együtt. Jegyek már csak csekély számban kaphatók 8—2 korona árban Scherhag H. és Fia cégnél.

* A Kölcsey egyesület Wagner-ünnep. A mai zenedráma nagy költőjének, Wagner Richardnak emlékezetét fogja ünnepelni csütörtökön délután a városban a Kölcsey egyesület közönsége. Az alkalom erre, hogy Wagner Richard 100 év előtt született és 30 éve, hogy meghalt. A méltató beszédet Wagner József dr. a főgimnázium tanára fogja mondani. A beszéd esztetikai illusztrációi ének, zongora- és zenekari számok lesznek. A *Bolygó Hollandiából* a Földalatti fogja énekelni egy leánykar a polgári iskolából Farkas Mária tanár vezetésével. A gimnázium és felső kereskedelmi iskola tanulóiból alakult kar Román József főgimnáziumi tanár vezetésével *Tannhäuserből* a Zarándokkört fogja előadni. Wagner József dr. fogja őket a zongorán kísérsni épen úgy, mint Weisz Sándort az izraelita hitközség új főkantor helyettesét, aki meleg szép hangjával a *Mesterdalnokokból* Walther dicsőítőénekét fogja énekelni. *Tannhäuserből* fog énekelni Scherhag Ernőné zongorakísérete mellett Bing János, a ki nek egy-egy énekelődása az aradi közönségnek mindig ünnepi esemény. Wolfram áriáját fogja énekelni az első felvonásból. Zenekar kíséret mellett pedig elénekli a „Dal az esti csillaghoz” című részletet. A zenekar, mely a filharmónikusok tagjiból alakult Wagner József dr. vezetése alatt a Kölcsey-egyesület ez ünnepére, *Lohengrin* uvertűrjét és a *Rajna Kincse* „Istenek bevonulása” című részletét és a *Walkürből* Wotan bucsuját és a Tuzarást fogja előadni. A Kölcsey egyesületnek ezen — a sorozatban hetedik előadására — a tagok igazolványukkal ingyen hivatalosak. Mások 1 korona belépődíjat fizetnek.

* Uj Zenekölcsöntári pótjegyzék jelen meg, mely Kerpel Izsó zenekölcsöntári intézetének két év óta megjelent összes újdonságait tartalmazza. Ez a pótjegyzék legbeszédesebb bizonyítéka annak, hogy mily sokat nyújt az intézet a zenekedvelő közönségnek. A terjedelmes pótjegyzék ára 10 fillér.

* A tenger árnya. (Henry Porten az Urániában.) A Mesterfiumek postikus tárgyukról híresek és arról, hogy bámulatos művészi érzékkel választják el az események színhelyét. A tenger árnya című dráma a Mester gyár egyik remeke. A svéd tengerparton játszik eszményi szép vidéken és Henry Porten csodás szépségű művész a dráma főszereplője. Szóval olyan kvalitásai vannak a képek, melyek a legteljesebb mértékben kelthetik fel a közérdeklődést. A premier óriási számu publikuma a legnagyobb elragadtatással üdvözölte a nagyszerű attrakciót. A műsor egyébként is bővelkedik megkapó látványosságokban. A Híradó című kép Fallierest utolsó előző funkciójában mutatja be, mikor Brun hadügyminiszterrel csapatszemetelt tart. Latham aviatikus, P.quer tábornok szerepelnek még a francia manővereket megörökítő moziképen. Az új műsor a legnagyobb érdeklődésre érdemes. 175

* A fekete álarc premiérje. (Gyönyörű artista-dráma az Apolló-színházban.) Az artista-drámák dominálják az utóbbi időben a mozgósínházak műsorát. Ma is egy ilyen mozgóképnek a premiérje volt az Apolló színházban. A fekete álarc azonban kiemelkedik a már sablonossá vált artista drámák közül s olyan produkciókat látunk ebben a képben, amilyeneknek a keresztülviteléhez a színészek halálmegevetésére, végtelen bátorására volt szükség. Cirkuszi mutatványokat gyakran láthatunk a mozivászonon, de emiknek a fekete álarcban lehetünk szemtanúi, ha közvetve is, az felülmul minden képzeletet. Két négyemeletes ház között ki van feszítve egy vékony kötel s azon keresztül ment meg Lola, a cirkuszi táncosnő Mühlert, a fogságba került kedvesét. Végtelenül izgalmas ez a látványosság. Az utcán autók és kocsik robognak s a nagy magasságban ég és föld között menekülnek az üldözöttek. Még egy-két pillanat s a végsőkig feszülnek az idegek. A kötelet meggyújtják, elszakad s a menekülők lesuhannak. 177

Ellopták

Diósy Nusi ékszereit.

(A kifosztott aradi primadonna)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Évek óta nem volt Aradon olyan nagy aranyu bűnügy, amilyenben ma késő este indította meg a nyomozást az aradi rendőrség. *Állítólag százezer korona, vagy talán még nagyobb értékű ékszereket is elloptak Diósy Nusinak, az aradi színház primadonnájának lakásáról.* Hogy ki lopta el a drága ékszereket, azt még nem tudta megállapítani a rendőrség, amelyet különben is elég későn értesítettek — a nagy izgalom közepette — a bűncselekményről. Az kétségtelen, hogy a nagyszabású lopást csak olyan ember követte el, aki a lakás viszonyaival teljesen ismerős. Sok megdönthetetlen bizonyíték szól emellett. Az is dokumentálja ezt, hogy a betörés színhelyével szomszédos szobában szintén értékes ezüstneműk kinnáltak magukat a tolvajnak, de azokat nem vitte magával. Csak a legértékesebb, a drágakövekkel kirakott tárgyakat lopta el. Azonkívül ott hagyta azt az aranyozott külsejű ridikült is, amelyet több szerepében láttunk a művésznőnél. Különös, hogy ezt a kétségtelenül igen értékes tárgyat nem vitte el, de a szekrényben levő szarvasbőr ridikült kiürítette, s annak tartalmát, *több száz koronát elrabolta.* Ez is azt mutatja, hogy csak olyan egyén garázdálkodhatott a lakásban, aki tudta: mikor nincs otthon a művésznő és hol tartja értékes holmijait.

A rendőrség épen ezért ilyen irányban kezdte meg a nyomozást, amely azonban éjjel egy óráig nem vezetett eredményre. A nyomozó hatóságnak ugyan alapos a gyanuja valakire, aki a művésznő lakásán minden butordarabot ismer s aki vagy maga törte föl azokat, vagy pedig a munkát mással végeztette el. — Az illetők az ádó alatt, amíg a primadonna ma este játszott, megfordultak a lakásban és nyugodtan zsákmányolhattak azokból a tárgyakból, amelyeket a művésznő éveken át szerzett meg.

A büntényről és a nyomozásról szóló részletes tudósításunk a következő:

A betörés fölfedezése.

Tíz óra tájban lélekszakadva szaladt a színházhoz Gajdos Pál, a primadonna kis szolgája. Ez a tizenöt éves árva fiú körülbelül egy éve áll a primadonna szolgálatában, aki kisebb szolgálatokra: fűtésre, takarításra, ruhahordásra használta.

Gajdos az öltözőbe rohant, ahol Diósy Nusi társalkodónőjének, özvegy dr. Frankl Miksánének mondotta kétségbeesve:

— Betörték a nagyságánál és az összes ékszereket elvitték!

Az első pillanatban senki sem akart hinni a fiúnak, de ő az igazi kétségbeesés hangján, magából kikelve erősítette igazát.

A színpadon ezalatt Éva harmadik felvonása folyt. Diósy pompás fehér rókákkal díszített belépőjében a „pesti nőről” szóló kuplét énekelte. Nusit rem értesítették szonnal az esetről, nehogy az előadást meg kelljen szakítani, hanem szonnal telefonáltak a rendőrségre.

Fél tizenegy előtt néhány pillanattal legördült a függöny. Nusi kacagva szaladt ki a nézőtérrel. Egész este boldog, jókedvű volt, mert az Éva tizenhatodik előadása is telt házat tudott vonzani.

Az öltözőben ezalatt szomorúan tanakodtak, hogy ki közölje a rossz hírt Nusival. Végre abban állapodtak meg, hogy özvegy Franklné értesíti őt a történetéről.

Amikor Nusi az öltözőbe lépett, Franklné közölte vele:

— Nusika, a Pali azt mondja... de kérem, ne izgassa fel magát... az ékszereket valaminek baj van!

A primadonna rémülten kiáltott fel:

— Szent isten, csak nem lopták el az ékszereimet?!

Ugy, ahogy volt, kosztűmben, kifestve, magából kikelve rohant végig az utcán szomszédos, Szabadság tér 7. szám alatti lakásáig. A lakás ajtaja nyitva volt, de az ajtó előtt az őrző vállalat egy embere állott, aki visszatartotta a kíváncsián összevörösödött házbeliakat. Az éjjeli őrt — mint utóbb kiderült — Gajdos Pál, a kis inas hívta fel, hogy amíg ő a művésznőt értesíti, addig vigyázzon a lakásra és ne engedjen oda be senkit.

A lakásban.

— A síró primadonna.

A primadonna egyenesen a hálószobájába futott, amelynek fehérneműs szekrényében szokta tartani egy közönséges papír dobozban ékszereit.

A szekrényt feltörve találta. A fehérnemű s minden apróság a legnagyobb rendben volt a szekrényben, sőt az ékszeres skatulya is ott állott rendes helyén, csak hogy néhány ujságból kivágott kritikán és egy üres ékszeres etűin kívül nem volt benne semmi. Nusi szinte eszméletlenül roskadt le egy székre.

— Az ékszereim! Mind oda vannak! Nincs semmim, nincs semmim! — kiáltozta haját tépve.

Kifestett arcán sűrű könnycseppek gördültek le. Magán kívül tördelte kezeit.

— Hiába dolgoztam egész életemen át! Mindenem oda van! A briliáns függőt is ellopták, a diadémot is! Mindent, mindent! Hiába spóroltam, minden oda van, minden! Istenem, istenem!

A környezete vigasztalni próbálta:

— Nincs semmi baj, hiszen meg fog kerülni minden! A lopást alig egy órával előbb követhették el s a rendőrség meg fogja találni a tettest és az ékszereket is!

Alighogy a primadonna jéjszava felhangzott, befutott a lakásba Szendreyne Bontay Boriska is, aki szintén színházi toalettnben, festékekkel az arcán futott Diósyhoz. A direktorné ugyanis abban a pillanatban, ahogy a szerencsétlenségről értesült, gyalog sietett a primadonna lakására anélkül, hogy a szerepe kosztűmjét levetette volna magáról. A direktorné is vigasztalni próbálta a megrémült primadonnát, ő azonban vigasztalhatatlan volt:

— Százötvenezer koronát értek és most már nincs semmi! De miért engem loptak meg, miért ép engem!?

A nyomozás.

Ezalatt megérkezett a helyszínre Grunász László dr. ügyeletes rendőrtiszt, Noé, Szabó és Börcsök detektívek kíséretében. A rendőrtiszt legelőször is alapos vizsgálat alá vette a lakást és konstátálta, hogy az ajtókon sehol semmi erőszak nyoma nincs.

Minden jel odamutatott, hogy a betöréses lopást csak a helyi viszonyokkal nagyon jól ismerős ember követhette el. A lakásban öt szekrény van s a tolvaj meg sem próbálkozott a többivel, csak azt faszította fel, amelyben az ékszerek voltak. Ez a szekrény egész közönséges záru volt, a tolvaj azonban, valószínűleg azért, hogy a gyanút elterelje, a zár hosszú vas nyelvét alul és felül kifeszítette. A szekrényben a fehérneműkön kívül egy papírdoboz volt: ebben tartotta Diósy Nusi az ékszereket. Emellett volt egy Wertheim-záru vastag falu, nagy vaskazetta: ebben Nusi okmányokat tartott. A tolvaj hozzá sem nyúlt a vaskazettához, csak a papírdoboz értékes tartalmát vitte el.

A tolvaj, ismerve a helyi viszonyokat s tudva azt, hogy mikor üres a ház, pontosan ki-
eszkelhette a tervet, azt már a fenti körülmények

is mutatják. De még gyanusabbá teszi a dolgot, hogy a tolvaj az értékeken kívül csak egy igénytelen külsejű szürke szarvasbőr ridikült vitt el, ellenben otthagyta a szekrényben a szarvasbőr ridikült mellett fekvő mintegy 3-400 korona értékű arany kiegészítőket. Tudni kell ugyanis, hogy az igénytelen külsejű szürke ridikültben tartotta Nusikésszépénét. Tizenötödikén vette fel a primadonna a gázsiját, mely részben érintetlenül feküdt a ridikültben, amelyben ezek szerint körülbelül 500-600 korona készpénz volt. Végül megemlítjük, hogy a hálószobával szomszédos ebédlő asztalán nyitott etűikben értékes ezüsttárgyak feküdtek: egy hat személyes kinaeszt fekete kávékészlet, egy gyönyörű masszív ezüst toalett-készlet, ezüst manikűr eszközök, evőeszköz készlet, palmaág, vert ezüst poharak és más ezüst tárgyak. Ezeket érintetlenül hagyta a helyükön a tolvaj, akinek pedig keresztül kellett haladnia ezen a szobán.

Miután ezeket a tényeket a rendőrtisztviselő megállapította, átvizsgálta a lakásnak minden zugát, hogy nem ott rejette-e el valahol a tolvaj zsákmányát. Legelőször a hálószobát vizsgálták át s a menyezetes ágy matracait forgatták fel. Azután az ebédlőre került a sor. Itt egyik sarokhoz hozzátámasztva egy nagy, több, mint embermagasságu kép áll, amely Nusit, mint Mogyoróssy önkéntest ábrázolja. A mint a detektívek hozzányúltak, a hatalmas kép kiesett keretéből, pedig amint a házbeliak állítják, a kép erősen oda volt szegelve a ráamához. Ahogy a kép kiesett a keretből, Nusi újból sírni kezdett:

— Ez... ez az átkozott kép... e mögé bujhatott...

Átkutatták a detektívek mind a négy szobát, az előszobát, a konyhát, fürdőszobát, de semmi nyomra nem akadtak.

A kutatás befejeztével a rendőrtisztviselő a primadonnához intézett néhány kérdést, amelyekre Diósy most már kissé nyugodtabban válaszolt.

— Mennyi a kára? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— Nem tudom pontosan. Talán százharminc-
százötvenezer korona is lehet! Mindenemet elvitték! Biztosítva volt ugyan, de csak kis összegre.

— Hát a mai előadáshoz nem vitt el semmi ékszert?

— Nem! Éva ment és abban nem hordottam ékszert! Nem volt rajtam semmi, csak a jegygyűrűm volt rajtam! — felelt a primadonna kezére mutatva.

— Mikor ment el hazulról?

— Talán hét óra tájban!

Diósy Nusi végül elkeseredetten fakadt ki:

— Nem is teszem be a lábamat ebbe a lakásba, ahol megloptak! Kládok a butoraimat és szállodába megyek lakni!

Özvegy Franklné mondotta el ezután, hogy ő és Diósy hét órakor mentek el hazulról. A hálószoba ajtaját lezárták s a kulcsot ő vette magához. A kis Pali szolga még otthon maradt, befűtött az ebédlőben, tűzött rakott a fürdőszobában s azután 9 óra tájban ő is a színházhoz ment. A második felvonás után, negyed tíz és fél tíz között a primadonna ismét odaadta a kapukulcsot és a lakás hátsó, folyosó felőli bejáratának kulcsát Gajdos Pálnak, hogy a ruhákat vigye haza és fürdővizet készítsen.

Az ezután történeteket Gajdos Pál a következőképp mondotta el:

— Gyanus volt nekem mindjárt, hogy a kaput hiába próbáltam a kulccsal nyitni, nem fordult a zár. Megnyomtam a kilincset: a kapu nyitva volt. Felszaladtam a lépcsőn, végig a folyosón és a hátsó bejáratot akartam felzárni. Az sem volt lezárva, de az ajtó csukva volt. Benyitottam, felgyújtottam az ebédlőben a villanyt, akkor láttam, hogy a hálószoba

ajtaja, amelyet a nagysága mielőtt elment, bezárt, tárva nyitva áll. Ott is meggyújtottam a villanyt s rögtön a szemembe ötlött, hogy az egyik szekrény ajtaja fel van feszítve. Nagyon megijedtem és kiszaladtam a konyhába, ott egy botot kaptam fel s visszamentem. A szobában nem volt senki. Megnéztem a szekrényt s láttam, hogy a zár fel van feszítve s az a doboz, amelyben az ékszert tartotta a nagysága, fűrés. Kiszaladtam a szobából s hirtelen elmondtam a dolgot a házmesternének, aki elsem akarta hiszni. A lépcsőházban találkoztam a szomszéd Novákék cselédjével, aki azt mondta, hogy fél órával előbb egy alsóruhás embert látott settenkedni a lépcsőházban. Azután a színházhoz mentem és Frankné nagyságos asszonynak elmondtam a dolgot.

Az ellopott ékszerek.

Az ellopott értékekről a rendőrség Diósy Nusit bemondása alapján a következő lajstromot állította össze:

Egy pár briliáns fülbevaló, melyben két nagy és két kisebb, összesen tehát négy nagy és négy kisebb briliánskő volt. A fülbevaló anyaga arany, a köveket körülvevő foglalát platina. Értéke húszezer korona.

Egy nagy briliánszal foglalt arany gyűrű. A kő foglalátja platina. Értéke tizenháromezer korona.

Egy mellű, melynek feje patkóalakban van kiformálva, a patkón belül egy nagy briliáns, a patkón szegek módjára rubintok vannak kirakva. Értéke négyezer korona.

Egy arany mellű, feje kerekén kiképezve, belül egy ötétkés nemes kő, mely körül van rakva tizenhárom gyémánttal. Értéke tízezer korona.

Egy arany karperec, mely négy szögletes lapokból van összetéve. Minden lap közepén egy nagyobb gyémánt, a lapok széle rubin kövekkel kirakva. Értéke tizenötezer korona.

Egy arany karperec, hosszas, négyszögletes lánccsombokból kiképezve, melyek egy egy nagyobb gyémánttal vannak összekapcsolva. Az aranyban kis csikokban rubinkövecskék vannak kirakva. Értéke háromezer korona.

Egy sima aranygyűrű, három horsónagyságu igazgyönggyel. Értéke több ezer korona.

Egy platina gyűrű három briliáns kövel. Értéke több ezer korona.

Egy kisebb aranygyűrű, rubint és ametiszt kövek vannak bele foglalva.

Az ellopott ékszerek összes értéke 70-80.000 korona. Azonkívül hiányzik egy ridikül, melyben 5-600 korona készpénz volt.

A tettes nyomában.

A nyomozó rendőrök éjjel tizenkét óráig maguk intézték a vizsgálatot. Tizenkét óra után az Aradi Közlöny munkatársa szükségesnek tartotta, hogy ilyen nagyobb bűnyben Greén főkapitány véleményét kikérje. A főkapitány ekkor még mit se tudott a nagy lopásról, mindaddig nem tudattak vele.

Ekkor Greén maga kezdte meg a nyomozást és azonnal a rendőrségre hozatta Gajdos Pált, aki tudvalevően legelőször vette észre a betörést. Ezt a fiút tüzetesebben ki kellett hallgatni és ezért volt szükség behozatalára.

Amint a fiút Greén elé vezették, a főkapitány meőben ránézett és ezt mondta:

— Hét hónappal ezelőtt te már én előttem voltál.

— Nem, — mondta a remegő fiu.

— De igen — szólt Greén — határozottan emlékezem, hogy te a Baross parkban a diákoktól könyvet és órát raboltál.

A fiu ekkor töredelmesen beismerte a hét hónap előtti rablást. Azután kiderült, hogy a kis

gonosztevő pesti fiu, aki egy évvel ezelőtt került Aradra iparostanoncnak, de a gazdájától hamarosan megszökött, mert dolgozni nem szeret. Nem tudni: hogyan került sztan a primadonnához, ahol jól viselte magát. A takarító fiu olyan bizalmat tudott kelteni, hogy egyedül is otthon hagyták a lakásban, amelynek ajtajaihoz kulcsa is volt.

A fiút negyed kilenckor egy rendőrjárát a Simonyi utcában futni látta s meg is akarták fogni a rendőrök, de sikerült elmenekülnie. A nyomozás első sorban azt kutatja, hogy hova rohant akkor Gajdos Pál a Simonyi utcán végig.

A főkapitány a után intézkedett, hogy egy óra után a helyszínén megjelenhessen. A lakásba azonban nem volt könnyű bejutni. A primadonna a társalkodónőjével félt a lakásban maradni és a Vadász-kürtbe ment, aludni a lakás kulcsát pedig magával vitte. A főkapitány fölzörgette Nusit és elkérte a kulcsot. A szemlét éjjel két órakor kezdte meg Greén.

Éjféltűtán félháromkor fejezte be a helyszíni szemlét Greén Nándor főkapitány. A szemlén résztvett Grunáz dr. fogalmazó, Noe detektív és őzv. Frankné. Greén főkapitány konstata, hogy a tettesnek csak egy ajtót kellett álkulccsal felnyitni, a lakás többi ajtói tárva nyitva voltak. Alapos szemlét tartott a főkapitány a feltört szekrényben is és egy bőrkezetében összedobált, piszkos kézzel megfogdosott rebszendőt talált, amelyet az ékszerek után kulató tettes fordoshattott össze, mert délután — őzv. Frankné állítása szerint — érintetlenül tiszták voltak a kendők. Nevezetes, hogy Gajdos Pál keze állandóan feltűnő piszkos volt, napokig nem mosta le a szennyet kezéről.

Három órakor Greén főkapitány a folyou ájldozó, szimuláns fiut reggelig lezáratta. Holnap reggel mindenekelőtt Diósy Nusit és társalkodónőjét hallgatja ki a főkapitány.

Uj háboru fenyeget?

(Oroszország rideg álláspontja. — Az éles román-bolgár konfliktus.)

Távirati tudósítás.

Bécs, február 18.

A külügyminisztériumhoz közelálló rézről a következőket jelentik: A francia lapok rendkívül sötét színben festik a külpolitikai viszonyokat és tegadhatatlan, hogy ennek van is némi alapja. Albánia határainak megjelölése nem halad előre, Oroszország álláspontja teljesen rideg, tekintet nélkül arra, hogy az osztrák-magyar monarchia szándékai békések. Két hónapja van már együtt a londoni konferencia és a nehézségeket még mindig nem sikerült elsimítani. Mindent összevéve, a helyzet nem reménytelen, de nagyon súlyos.

Bécs: A bolgár román tárgyalásokban változás nem állott be. Romániát a nagy hatalmak figyelmeztetni fogják hogy mielőtt véglegesen szakítana, vegye igénybe a nagy hatalmak intervencióját. Hír szerint Anglia és Oroszország Bulgáriától követelni fogják Szilisztria átengedését. A helyzet mindenesetre, ha nem is válságos, de igen komoly.

Szófia: Már alig van rá remény, hogy a Romániával folytatott tárgyalások eredményre vezetessenek. A bolgár kormány elfogadhatatlannak tartja a román követeléseket és hallani sem akar Szilisztria átengedéséről.

London: Ma éjjel az a hír terjedt el a városban, hogy a Londonban élő osztrák és magyar tartalékos tiszteket távirati uton haza hívják és hogy a tartalékosok egy része még tegnap este elutazott Londonból. Hír szerint Oroszország viselkedésében változás állt be és a pétervári kabinet már nem kívánja, hogy S kutarit Montenegrónak engedjék át. Másfelől oroszria és Magyarország is beegyezett abban, hogy lpakot Montegró és Prizrent Szerbia kapja meg.

Pétervár: A pétervári Távirati Iroda illetékes helyről vett értesítés alapján azt jelenti, hogy a külföldi lapoknak Miklós cárnak Ferenc Józsefhez intézett levelét tartalmazó közlései teljesen apokrifok s pusztán kóhalmányon alapszanak.

Konstantinápoly: A harctéri eseményekről a következő hivatalos jelentést adták ki: A tegnapi nap folyamán az ellenség Dricápolyt nagyobb intervallumokban bombázta. Más említésre méltó nem történt. Bulair előtt a katonai helyzet nem változott. Csatáldzásánál a felderítő és erősítési munkálatokat folytatják.

Konstantinápoly: Mahmud Sefket pasa nagyvezér a nagy hatalmak képviselőit újból felkérte, hogy a béketárgyalásokat közvetítsék. A nagy hatalmak képviselői azt válaszolták, hogy közvetítésre csak úgy vállalkoznak, ha a porta elfogadja a nagy hatalmak kollektív jegyzékét.

Cattaró: Az ostromlott Szkutari helyzete elég kedvező, mivel a montenegróiak nem tudták a várost egészen bekeríteni, így élelmiszerral jól el vannak látva, csak orvosság és kötszerek hiányoznak.

HIREK.

A medgyesi vasuti katasztrófa vizsgálata.

— Uj részletek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 18.

Az arad-budapesti gyorsvonattal Medgyesén történt katasztrófa ügyében folyó vizsgálatról a legkülönbözőbb hírek jelentek meg a lapokban. Azt is írták, hogy Aradon lakó vasuti alkalmazottakat hibásnak találtak és emiatt bűnhődniök kell. A legilletékesebb helyről szerzett információ alapján közölhetjük, hogy ezek a hírek tévesek. A katasztrófa vizsgálatáról és az ezzel összefüggő legújabb eseményekről ezeket a hiteles adatokat kapjuk:

E hónap 4 én és 6 án a szerencsétlenség helyén próbavonatot indítottak, hogy megállapítsák: minépen történhetett a katasztrófa.

A vizsgáló bizottság vezetője Böhm Károly, a kolozsvári üzletvezetőség főtisztviselője. Részt vettek a próba vonat működésénél azok a meg nem sebesült vasuti alkalmazottak is, akik a gyorsvonaton és a tehervonaton szolgálatot teljesítettek. Ezek között volt Bokor István is, aki a gyorsvonat vezetője volt, s aki rázkodásból eredő kisebb sérülést szenvedett. Bokor a véletlen szerencse folytán kisebb zuzódással menekült meg a szerencsétlenségnél, míg a vele egy kocsin, vagy a szomszéd kocsin szolgálatot teljesítő alkalmazottak súlyosan megsebesültek. A vizsgáló bizottság kiballgatta Bokort és közölték vele, hogy őt nem terheli felelősség a baleset miatt. Azt is megállapították, hogy a katasztrófa előidézője a tehervonat zárfékezője, aki az utolsó kocsinban teljesített szolgálatot s a kinek kötelessége lett volna a szabályzat értelmében — amikor a vonat a nyílt pályán megállott — visszafelé legalább hatszáz méternyi távolságban durranó patronokat a síneken elhelyezni, hogy az esetleg utánuk jövő vonat vezetőjét ez által a veszélyre figyelmeztessék. Ő azonban már nem vonható felelősségre, mert tudvalevően meghalt.

Vizsgálat folyik még a tehervonat mozdonyvezetője és mozdonyfelvigyázója ellen.

A lapok általában tévesen közölték a gyorsvonat megsebesült személyzetének nevét. Súlyosan megsebesültek Frankovszky mozdonyvezető, Buzin mozdonyfelvigyázó és Farga mozdonytanonc, brassai lakosok. Ezek közül Frankovszky tegnap Medgyesén meghalt; ő a harmadik halottja a katasztrófának. A két társát tegnap a 602 sz-

mu vonaton szállították haza Brassóba, mert állapotuk némileg megjavult. A baleset sradi szereplője Bokor István ma kezdte meg szolgálatát a baleset óta. Mivel sérülése olyan természetű, hogy a vonatvezetői teendőket nem tudja miatta ellátni, beosztották a jegyvizsgáló személyzetbe.

Megismételt vádak.

(Andrássy, Apponyi, Zichy, a miniszterelnök.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 18.

A törvényes ítéletének kihirdetése után Déry Zoltán és védője, Vázsonyi Vilmos együtt mentek Andrássy Gyula gróf budai palotájába ahol tanácskozáit tartottak és ennek eredményeként Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár gróf nyilatkozatot tettek közre, amelyben kijelentik, hogy Déry Zoltán súlyos vádat emelt Lukács László miniszterelnök ellen. E vád bizonyítását a kormányt képviselő vádhatóság a bíróság által is elfogadott formai kifogásokkal ellenezte, hogy ilyen módon a megvádolt miniszterelnöknek az elégtétel látzatát és formáját megszerezze. Amde a közéleti tisztességet érintő ez a kérdés a tényállás formális elintézésével és erőszakolt leplezésével el nem intézendő.

Ezt a vádat tehát magunk is emeljük és a tények teljes ismeretével, komoly felelősségünk tudatában elvárjuk, hogy állításainkért törvényes feleletre vonassunk.

Lukács László miniszterelnök a grókok nyilatkozatára a Bud. Tud. utjan így felelt: Déry Zoltán politikai akciójának eredménye ugyátszik nem hagyja nyugodni az ellenzéki vezetéseket. Erre mutat a mai estilapokban Andrássy Gyula, Apponyi Albert és Zichy Aladár grókok által aláírt nyilatkozat. Nevezett urak, akik az ellenzéki pártok politikáját szerencsésen szakutcába vezették, most ugyátszik arra törekednek, hogy az igazságszolgáltatást is mellékvágányra tereljék. Hogy minő tények valódiságáról győződnek meg a nevezett urak, azzal most nem kívánok foglalkozni, alkalmasint majd visszatérhetünk erre a kérdésre is. Miután azonban minden elhanyagolt ember ebben az országban meg van győződve arról, hogy nevezett urakat nem annyira az igazság kiderítésének célzata, mint inkább az a törekvés vezeti, hogy engemet, miután a politikában nem bírtak letörni, politikai természetű vadaknak a büntető eljárás keretében vonásával ha lehet, morálisan tönkre tegyenek, azért eme törekvésükben, hogy az igazságszolgáltatás rendszerét ilyen módon megzavarják, legnagyobb sajnálatomra nem segídezhetem. Budapest, 1918. február 18. Lukács László.

— Prohászka Ottokár Aradon. Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök február 19—22. napjain az ipartestület háza dísztermében kizárólag a művelt katolikus közönség részére (külön a férfiaknak, külön a hölgyeknek) nagyjából leki-gyakorlatokul konferenciákat tart. A nagyevő főpásztor holnap, szerdán délelőtt érkezik meg a vasutnál Lakatos O. tó dr. minorita rendfőnök fogadja az oltáregyesület számos tagjával. Az első konferencia szerdán este fél 7 órakor lesz.

— Károly román herceg utja. Budapestről jelentik: Károly herceg, a román trónörökös fia, ki a román király képviselőjében résztvevő Berlinben a német császár legifjabb unokájának keresztelődjén, Patrikari tábornok kíséretében ma délelőtt a berlin ruttkai gyorsvonattal Budapestre érkezett. Az állomásról a Gresham palotába ment, hogy a román főkonzul és neje dezsőnéjén résztvegyen. Délután két órator az aradi gyorsvonattal visszautazott Bukarestbe. A Máv. igazgatósága

egy magasabbrangu tisztviselőt bizott meg, hogy a vonatot Predealig kísérje. Aradra fél nyolckor ért a román herceg vonata, de Károly herceg az itt tartózkodása alatt nem mutatkozott.

— A Nemzeti Színház pályázata. Budapestről jelentik: A kultuszminisztériumban ma delelőtt tíz órától tizenkettő óráig tartott értekezletén döntöttek az új Nemzeti Színház szűkebb pályázata dolgában és ez a döntés bizonyára nagy feltűnést fog kelteni mind a szűkebb pályázatra meghívott művészek, mind pedig a nagyközönség körében: a kultuszminiszter elnöklésével tartott ankét ugyanis azt határozta el, hogy nem lesz szűkebb pályázat, hanem csak ugynevezett tanulmányterveket kérnek a négy művésztől, amelyekről nem bíráló bizottság dönt, hanem szakbizottság fog véleményt mondani. Kivételül való megbízást tehát ezen az uton egyik művész sem kaphat és a kultuszminiszter magának tartja fenn a döntést akár az esetleges megbízásra, akár a teljesen új, ilyenformán tehát harmadik pályázat meghirdetésére.

— Eljegyzés. Kreszky Máttyás, fiatal csabai birtokos eljegyezte Zeilinsky Eudce dr. birtokos és az arad békesi ág. ev. egyházmegye felügyelőjének Margitka leányát.

— Képviselőjelölt a fegyvergyakorlaton. Ipolyságról jelentik: Jankovich Bela kultuszminiszteri államtitkár ipolysági ellenjelöltjét, Beniczky Ödönt ma váratlanul fegyvergyakorlatra hívták be. Ezenél fogva Ipolyságon aligha vállalhatja a jelöltséget. Az ellenzék soraiban ugy kommentálják ezt a behívást, mintha a politika játszott volna közre.

— Haldokló milliárdos. Berlinből jelentik: A Lokal-Anzeigernek jelentik Rómából, hogy Pierpont Morgan, ki a Coronian nevű hajón utban van Amerikából Európa, utközben súlyosan megbetegedett. Két orvos és négy ápoló állandóan mellette van. Valószínűleg egy oiasz kikötőben, vagy talán Korfu szigetén partraszállítják.

— Magyar misszionárius Afrikában. Kalocsáról jelentik: Nemrégiben tett vissza a zambezi jezsuita-missziókból fráter Longa Jakab, aki a horombi misszió Salvator nevű gőzösnének volt a kormányosa a Zambezi folyón. Visszatérésének oka 25 évi missziós működése után az volt, hogy a portugál kormány megfosztotta a missziós szervezeteket vagyonuktól és így ezek kénytelenek voltak a gőzöst is eladni; másrészt pedig megromlott egészsége is kényszerítette az egészségtelen vidék elhagyására. A magyar misszionárius a kalocsai jezsuita rendházban pihente ki fáradalmait, de most a kötelesség ismét visszahívta Afrikába, ahol régi működése helyén a steyli misszionáriusok újból be akarják állítani a hajóforgalmat két hajóval és megbírták az ezermester Longa Jakabot, hogy vezesse őket be a gőzhajózás titkaiba. Longa még április elején utazhat Afrikába.

— Súlyos ítélet egy milliárdos ellen. New Yorkból jelentik: I. H. Patterson, az International Cash Register Co milliárdos elnökét a bíróság az antitruiszt törvény harminc rendbeli megsértés miatt huszonöt ezer korona pénzbüntetésre és egy évi fogságra ítélte. A társaság huszonnio hivatalnokát is ugyanezen vád alapján kilenc hónaptól egy évig terjedő fogságra és különböző pénzbüntetésekre ítélte.

— Mérgezés gyanúja. Az aradi vizsgálóbíró tegnap kiszalott az aradmegyei Faltót községből, hogy felboncoltassa Geese Anna holttestét. Geese hirtelen halt meg és a községi orvos ama gyanújának adott kifejezést, hogy az aszonyt az ura megmérgezte. A boncolásnál jelenlévő törvényes orvosi orvosok azonban konstatálták, hogy tüdőbajban pusztult el.

— 5 perc alatt megszüntet mindenfélétől fájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 7081

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A viszonyok.) Már régen udvarolt egy aradi fiatalember a társaság egyik szépének. Nap-nap után együtt voltak a korszón, a színházban, cukrászdában. A leány szép és gazdag volt, a fiatalembernek is már elég jó pozíciója van s az emberek már szinte türelmetlenül várták: mi lesz? mikor jelenik meg már az eljegyzési hír a lapokban?

Végre a napokban minden bátorságát összeszedte a fiatalember s kifogástalan redingótban megjelent a gazdag papánál.

A papa nyugodtan végighallgatta a kérést s atyai hangon szólt hozzá:

— Kérem nagyon megismerje rám és családomra nézve... és ha a leányom beleegyezik... A személye ellen semmi kifogásom nincs, de mondja kérem, milyenek a viszonyai?

S a fiatalember örömepeve szólt:

— Ön kérem, már valamennyivel szakítottam!

(A házasság.) Egy nagy aradi magánocg főnökhöz illedelmesen bekopogtatott a könyvelője. Rövid habozás után előterjesztette kérelmét:

— Két heti szabadságot kérek főnök ur, mert holnap nászúti akarok!

A főnöknek valami derangott az emlékezetében. Pár pillanatig gondolkodott, aztán a könyvelőhöz fordult:

— Mondja csak, tavaly nem azért kért ön szabadságot, mert nászúti akart?

A könyvelő zavarba jött. Egészen piros lett, majd hebegve válaszolta:

— De igen főnök ur, csak hogy most sajnos — tényleg megházasodom!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Zénekedvelők Egyesülete választmányi ülése február 16-án volt és abban tárgyalta a városi tanácsnak azt a végzését, mely szerint az egyesület zeneiskola helyiségeért pótlólag 400 korona házbért fizessen. Természetesen, hogy a 400 koronát megszavazták, nehogy a zeneoktatás csorbát szenvedjen. Most 8 szobában 9 tanár kénytelen felváltva tanítani s még jó, hogy az ideig csak 152 tanulót kell 3—3 napon tanítani. Vegvári Neuman Danielt nagy lelkesítéssel ünnepelte a választmány, mert nemcsak az új és fényes, a kulturpalota falán díszesleg címtáblát ajánlotta fel az iskolának, hanem a fenti 400 korona kiadást is magára vállalta, mivel az egyesület nem volt e kiadásra elkészülve. Így mindenképpen megnyugtatta a választmány azon tudatában osztott szót, hogy a zeneiskola biztosítva van és megújult erővel léphet a 81.ik évbe. Mert most május 1-én fejezi be fennállása 80-ik évét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elítelt védőügyvéd.

— Megsértett orvosszakértő.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Szeged, február 18.

Nem mindennapi becsületsértési pörrel foglalkozott ma a szegedi büntetőtörvényszék. A pör a Szegedi Gazdasági és Iparbank bíróságával áll összefüggésben. Tudvalevő, hogy a bank könyvelőjét Jutkovics Gézát különböző büncselekmények miatt, amelyeket a már megszökött Fényes Marcellal együtt követeltel, letartóztatották Jutkovics tavaly az vizsgálati fogságban úgy érezte, hogy beteg és szabadon bocsátását kérte. Eisner Manó dr. védőügyvéd jelenléteben Gyuricza Sándor dr. törvényszéki orvosszakértő a fogságban vizsgálati kezdte Jutkovicsot.

— Hiába akarja magát betegnek tétetni — mondta az orvos — hiába szimulálja, hogy gerincsorvadása és szemidegsorvadása van, úgy se fog kiszabadulni.

A szerencsétlen könyvelő, akinek fogalma se volt róla, hogy a szemidegsorvadás tünete mutatkoznak rajta, ijedtében elajult. És a jelenleg annyira megrémítette a szintén jelenlévő Eisner védőt, hogy haragosan fakadt ki:

— Ne higgyen a doktor urnak, Gyuricza doktor hazudik, amikor azt mondja, hogy magánál szemidegsorvadása van.

A törvényszéki orvos emiatt becaféletsértés címén főjelentette Eisner dr-t, Ma volt ez ügyben a főtárgyalás a szegedi törvényszék előtt. Eisner Manó elmondta, hogy őt reádkívül bántotta és humánus érzésében megrendítette a törvényszéki orvos kiméletlen kijelentése. Az orvosnak különben se volt igaza, mert a tábla megálapította Jutkovics súlyos betegségét és ezen a címen szabadlábra is helyezte a szerszereslőn vádlottat.

A törvényszék az enyhítő körülmények figyelembe vételével 600 koronára büntette a szóki mondó védőt, aki fölebbezett.

§ A sikkasztó jegyző. Monca György, a sikkasztó aradi öli jegyző tudra évden hetek óta ül az aradi ügyészség fogházában. A jegyzőleinte azt hitte, hogy nébány napmuiva kiszabadul. Azapósa ugyan is kifizette a vármegye kárára elikkasztott hétezer koronát és a jegyző azt hitte, hogy ezzel el is van intézve ügye. Épen azért a vizsgálóbíró előtt nagyon hetykén beszélt és egyáltalán nem ismerte el, hogy sikkasztott.

— Kőlcson kérték tőlem — morda — és akkorra, amikor a rovacsozás megkezdődött nem kaptam vissza. Így keletkezett aztán a kasszában a hiány. Különb is a kárt megtérítettem, s nem lehet felelősségre vonni.

Most azonban látja már, hogy nem könnyen szabadulhat. Most már megtört és töredelmesen bevallja sikkasztásait. Elmondta azt is, hogy nem kőlcson adta a hiányzó összeget, hanem elkártyázta. *Azt azonban még most se akarja elismerni, hogy az elikkasztott pénzek összege nagyobb volna, mint hétezer korona.*

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy kishivatalnok. Az okfejtését nem tehetjük magunkrá és így nem is adhatunk helyet sorainak.

R. K. A jövő hét során rátérünk.

Savri. Sikerült.

W. K. Az új véderőtörvények már 1912. július havában érvénybe léptek. Egy éves önkéntességre csak érettségi bizonyítvány jogosít.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Ujaradi heti gabonavásár.

Ujarad, február 18

Az időjárás hideg jellegzetű. Ugy látszik a szél még teljes erővel jelenkezni fog.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	20 60—21 20
1200 mm. tengeri	6 00—12 40
Rozs	19 00
Arpa	20 00
Zab	20 00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktársulat

Társulat kiadványa.

Budapest, február 18

Készára.

Tartott árak.

Határíró.

	Dél	Észak
	ár	ár
Buza 1913. áprilisra	11 51	11 52 1' 54 11 55
Buza 1913. októberre	12 15	12 16 12 7—12 18
Rozs 1913. áprilisra	9 79	9 80 9 64 9 65
Rozs 1913. októberre	9 89	9 90 9 85—9 86
Tengeri 1913. májusra	6 69	7 70 7 71 7 72
Zab 1913. áprilisra	10 24	10 25 10 28 10 29
Zab 1913. októberre	8 85	8 86 8 89 8 90

Az árak 50 kilónként számítva.

A Temesvári Lloyd-társulat tarménycsarakának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként koronáértékben) 918 febr 18 Buza 75 kilogrammos 20.45—20.55 76 kilogrammos 20.55 20.65, 77 kilogrammos 20.75—20.85. 78 kilogrammos 20.85 20.95 Rozs (prima) 18.00—18.10 (közép) 17.80 18.90 Arpa (sarfőző) 19.85 20.25 (takarékny) 18.00 18.20. Zab (prima) 19.90 20.20 közép 18.10 19.30. Tengeri réz. (magyar) 11.60 11.80 új 11.60 11.80, (román) régi 19.25 19.25, új 19.30—10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.80, (rózsás) 6.60—6.80

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1913. február hó 19-én

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly. Zenéjét Gábor Andor verseire szerezte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Várnay Jenő.	Wallerstein	Győző A.
Treska	H. Harma h	Gerő intéző	Hajdutska L.
Riza báróné	Kállay Jolan.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Delly Lajos.	Elemértné	Fáskerti M.
Lőrentey	Balázs B.	Idike	Győrfi Terka
Előes	Ajtai Odón.	Szekfü Bandi	Nagy Dániel.
Poroszlay	Boron József.	Turi	Herold E.
Mogyoródy	Diósy Nusi.	Suták huszár	Szabó L.

Kezdete este 4 8 órakor.

NYILTTÉR.*

MENYHÁZA FÜRDŐ

a f. évi május 15-én kezdődő idényre

BÉRBEADÓ.

931

Ajánlatok külön a fürdőre és lakásokra és külön a vendéglőre, vagy mindenre együttesen is megtehető a **borossebesi uradalom jogtanácsosánál (Arad, Luther utca 2. szám I. em. 6. ajtó.)**

Az istenért, mit jelent ez?

Most már a Pall is kzd köhögni és négy gyerek köhög a házban. A cukrot elrontották a gyomrukat, teával, meg begöngyöléssel pedig nem lehet őket folyón kihozni. — De kedves asszonyom, legyen néhány doboz Fay-féle valódi ásványpasztillát! Ez sohasem fogy ki nálunk és hurut, köhögéset, sohasem hatamasodik el nálunk, mert azonnal szedünk sodeni pasz illát Vásárlásnál vigyázzon a Fay névre, ha olyan paszillát akar k.pni, amely a gyógyhasználatra való sodeni forrás vizéből készült. Egy doboz ára csak 1.25 kor.

Köszönetnyilvánítás.

Kedves kötelességünknek tartjuk őszinte köszönetünket és elismerésünket nyilvánítani Engel Mór szaktanfolyam vezető urnak azon odaadó buzgalmaért és fáradozásáért, melyel minket rövid idő alatt úgy a kereskedelmi könyvelésben, mint levelezésben megtanított.

1197

Hálás tanítványai

Fischer Kálmán és Társai.

ÉRTESETÉS.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala és az Aradi nyomda-részvénytársaság helyisége az Arad Csanádi Egyesült Vasutak palotájának József főherceg-uti oldalára helyeztetett át. Bejárat a József főherceg-uton a Kossuth-szoborral szemben.

Tartozik ■ Követel

praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

SIROLIN „ROCHE“-t használjunk légzőszerveink védelmére

Mi a Sirolin „Roche“?

A Sirolin „Roche“ oly gyógyszer, amely tudományos alapon jól emészthető, nem irritáló Guajacol-sapadékból állítatik elő és a Guajacolnak csak jótékony hatású alkotórészeit tartalmazza. Czélszerű összetétele és kitűnő mellékulajdonsága mellett, kitűnő ízű és átvágygerjesztő is lévén, az összes orvosok rokonszenvét megnyerte.

Ki használja a Sirolin „Roche“-t?

Mindenki mint óvatosságot kurál a légzőszervek megbetegedése ellen. **Köhögések** és olyanok, akik krónikus tüdőhurutban szenvednek. **Tüdőbajok** és asztmátikusok megkönynyelődését és átvágygerjesztését. **Influenzások** javulás és erősödés czéljából. **Skrofulások**, mirigydagadásos gyermekek szem- és orrhurutások, hörghurutások st. kerrel használhatjuk.

Mi a Sirolin „Roche“ hatása?

A Sirolin „Roche“ megrövidíti a gyógyulást elősegíti a váladékeltávolítást, megszüntet köhögésgingert, éjjeli izadást és lázt, a légzőszerveknek ellenálló erőt ad. Fentit tulajdonságai folytán óvatosságot kurákra van predestinálva. A Sirolin „Roche“ elősegíti az emésztést és ezzel javítja az erőtállapotot, gyarapítja a testsúlyt és a jó közérzést.

A gyógytárban határozottan Sirolin „Roche“-t kérjünk és gondunk legyen arra, hogy háziigógyógytárunkból sohasem hiányozzék egy üveg Sirolin „Roche“.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszer- és órákban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Órák és ékszerész
Weltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és brilláns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek.
Telefon 439. Telefon 438.

Hölgyek

azonnal segítséget kaphatnak a tisztulási folyamat kimaradása esetén az én eddig utolérhetetlen kézilimónyom által. Bevenni kellemes, teljesen ártalmatlan. Naponta érkeznek önként küldött köszönőlevelek. Női orvosok állandóan rendelkeznek. Egy doboz tabella ára kor. 3-60 bérmentve, diszkrét szétküldés vámmentesség nélkül. Kaasbach gyógyszerár Niewerle 180. (Bez. Frankfurt J. Oder.) Kívánatra küld a Wiener Versand Stella. Árjegyzék számos köszönőlevelekkel ingyen. 9421

Pathefonok

sz. Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 497

ALAPITTATOTT 1880-BEN

Várhoz László

úr és női cipész Arad, Weltzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota)

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a téli idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopäd cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt eszközöltnék. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses partfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOZ LÁSZLÓ,

a legelső bevédecsred tisztikarának szülöttye.

Valódi brünni szövetek

za 1913. évi tavaszi és nyári idényre

Egy szelvény 3. 10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	szelvény 7 kor.
	szelvény 10 kor.
	szelvény 15 kor.
	szelvény 17 kor.
	szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonnához 38.- K-ért, színtyú felöltőszövetet, turistalódat, helymunkagarnit, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron káld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posttyúgyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvő éven, az szövetségiségét közvetlen Siegel-Imhof cég-nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös válászték. Mintákb, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen trissz arában.

9344

Magvakat tavaszi elvetésre

ismert kifogástalan minőségben szállit

MÜHLE ÁRPÁD

kertészeti és magtermelési telepe

Temesvár 50.

Alapított 1875. Dusan ábrákkal ellátott főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 979

Posta-

csomag, ajánlott-levél és utalvány

feladási könyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 22. sz. a Kossuth-szoborral szemben.

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-üzlet Salacz-utca 2. sz. alatt megnagyobbítva, saját készítésű úri női és gyermek cipők raktára. Elsőrendű munka és anyagból állandó nagy választékban kaphatók. Mérték utáni rendelések a legújabb divat után pontosan készítenek. — Tisztelettel

Czernóczky M.

Az Andrássy-téren

az első emeleten

irodának, vagy divatsalonnak alkalmas utcai lakás május 1-re

k i a d ó.

Bővebbet a tájékoztatóban

A bőr és fejbőr rendszeres fertőtlenítése a szépségápolás igazi alapja.

Minden másfajta ápolás természetesen hiábavaló, ha nem óvakodunk bőr- és hajbetegségek, mint az emberi szépség tulajdonképeni rombolói ellen. Amennyire nyilvánvaló is ez, olyannyira nélkülözöttünk a bőr- és hajápolására alkalmas fertőtlenítő szert. Egyedül alkalmas elérhetetlen enyheségével, ugyszintén szagtalanságánál fogva a

:: PINOSOL ::

Ez egy kátránykeverék, a kátrány szaga és színe nélkül. (Nem csupán illatosított kátrány, tehát utólag kátrányszag nem észlelhető.)

Használjunk kizárólag folyékony Pinosol-szappant mosakodáshoz és fürdéshez.

Ez egy kitünő bőrpuhító szer. Folyékony Pinosol-hajszappan hajmosásra. Rendszeres használata meggátolja a bőrbajt és hajhullást és a bőr és haj természetes szépségét a legjobban érvényre juttatja. Folyékony Pinosol-szappan és folyékony Pinosol-hajszappan nagy üvegeje K 2-50, kis üvegeje K 1. Szilárd Pinosol-szappan 5% és 10% pincosollal 80 fillér, illetőleg 90 fillér. — **Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszertüzletekben.**

Főképviselet: Fuchs L. L., udvari szállító Wien, I., Grillparzerstrasse 5. sz. Telefon 12,213 szám.

Aradi főlerakat: **VOJTEK ÉS WEISZ** drogeriája (Andrássy-tér.)

Nyomtatványok

Izlécs és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Mindenki azt mondja már, hogy

Szeplők, májfoltok

és minden arctisztatlanságok eltüntetésére, továbbá hideg, szeles időben arc és kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.

és Benzoe-tej szappan 70 fillér utasítással.

Készíti:

7031

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

6 korona rendelésnél postaköltség nem számítatik.

Általánosan kedvelt legjobb hatású

és ízű Hajós-féle most érkezett meg.

Csukamájolaj

nél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

festeni anélkül, hogy a színt le lehet mosni. Ara

541

2 korona.

Kitűnő amerikai

gummi

„NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

2780—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatala által közhírré tettik, hogy a folyó évi mérték-hitelesítésre vonatkozó hirdetmény a városháza hirdető tábláján kifüggesztetett s ott az érdeklődők által megtekinthető. A mérték-hitelesítés körüli esetleges bővebb felvilágosítás Moldován Ödön rendőrhadnagynál nyerhető.

Arad, 1913. évi február hó 10-én.

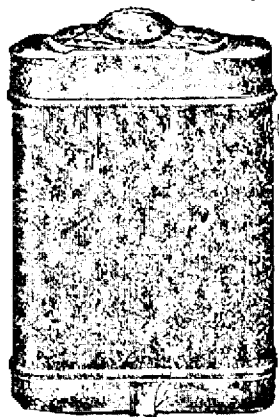
Greén,
főkapitány.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-berendezések, villanyosillárók.

Dinamó gépek, villanymotorok és órák kaphatók

Kalmár Józsefné

Arad, Salacz utca 2. sz. 1681

2751—1913. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy egy előfordult veszettség eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. február hó 7-től számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a peczér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I-foku állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1913. évi febr. hó 7-én.

Grén Nándor
főkapitány.

1568—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Az utóbbi időben többször előfordult, hogy ragadós száj és körmőfájással fertőzött helyekről a tejkereskedőkhöz és innen a termelőkhöz küldött tejes kannák közvetítették a fertőzést. Az ilyen esetek azt bizonyítják, hogy a tejszállításához használt edényeket sem a tejtermelők, sem pedig a tejkereskedők nem tisztogatják kellő gondnal, minek következtében azok ragadós betegségek fenállása esetén a betegség ragályanyagának szerteurcolásával úgy az embert, valamint az állategészségügyet állandóan veszélyeztetik. A ragadós állatbetegségek, főleg pedig a ragadós száj- és körmőfájás ilyen uton történő széturcolásának megakadályozása céljából közegészségi szempontból meghagyom, hogy a tejszállításhoz használt edényeket, kannákat használatba vétel előtt a tejtermelők, kiirtás után, illetőleg visszaküldés előtt, pedig a tejkereskedők és mindazok az egyének, akik üres tejes kannákat, edényeket szállítanak, bő vizöblítéssel belül és kívül gondosan megtisztítsák és azoknak állandó tisztántartására kiváló gondot fordítsanak.

Ezen teendők elmulasztása kihágást képez, a mely kihágás 200 koronáig terjedhető és az 1901. évi XX. t. cz. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással büntetendő. Arad, 1913. évi január hó 30.

Greén,
főkapitány.

Arad város adóhivatalától.

2160—1913. ahsz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

Alulírott városi adóhivatal ezen felszólítja mindazokat az adózókat, akik a városi adókönyvben előírt és az 1909. évi XI. t. c. 26. §-a értelmében esedékes adótartozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt, a jelen hirdetmény közhírré tételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 24-ig az alulírott városi adópénztárba annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indítatni.

Arad, 1913. február hó 15.

Városi adóhivatal.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cím a kiadóhivatalban

Apró hirdetések.

Ajánlatokhoz.

Az ajánlatokat valamely jellege alatt küldeni a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert a kiadó nem vállal felelősséget nem vállaltunk. Azokat az ajánlatokat, amelyek az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül el nem érkeztek, a kiadóhivatal megsemmisíti.

ALKALMAZÁST NYER.

Egy gyermektelen

ügyes kocsis ember, kinek felesége a házmesteri teendőket végezheti, kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 1193

4 polgárit

végzett kisasszony felvétetik. Kerpel Izsó kölesönkönyvtárban. 1202

Kiárusító nő

kerestetik. Liszt vagy fűszer szakmában gyakorlattal bíró előnyben részesül. Cim a kiadóhivatalban. 1201

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Megvételre kerestetik egy jókarban lévő, kevésbé használt irodai íróasztal. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők.

Csődárverés

megvett üzletberendezés, vaspénztár, 2 íróasztal, 1 kerékpár, létra, kézikocsi, villanylámpák, cégtáblák s mindennemű bőr és cipész kellékek igen olcsón eladók. Szabadság tér 15. alatt. (volt Binéth üzletben.) 1199

OKTATÁS.

Kereskedelmi szaktanfolyam,

mely már 5 éve áll fenn, újabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest” szakfelügyelete alatt áll és vizsgálatok is a feletti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnek. A gyorsírást továbbra is László Lipót ur okl. gyorsírás-tan. adja elő. Február hó 1-én új tanfolyam vette kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni e hó 15-éig lehet, a mulasztott órákat külön órákban potoljuk. Végzett növendékeim részére az állásközvetítés díjlan. Telefon 5-18 Ziffer Sándor Andrassy-tér 21. szám. I. emelet. 718

KIADÓ LAKÁS.

Munkácsy Mihály-u. 4. sz. házban egy három szobából, víz és villanyvezetékekkel az 5. számú házban pedig öt szoba, fürdőszobából álló lakás május hó 1-ére kiadó. Értekezhetni az 5. sz. alatt. 1192

Az Andrassy-téren

az első emeleten intézetnek esetleg divatsalonnak alkalmas utcai lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a kiadó hivatalban.

Boros Beni-térhez

közel, Verbóczy-utca 5. elegánsan butorozott utcai szoba kiadó. 1200

Négy szobás lakás

fürdőszobával, villanyvilágítással Teleky-utca 20. sz. alatt kiadó. Bővebbet Teleky utca 22. sz. 1208

Elegánsan butorozott

külön bejárattal utcai szoba azonnal kiadó. Perényi-u. 8. sz. 1204

KÜLÖNFÉLE.

Féltett színhelyiségek

raktárnak, garagenak is igen alkalmas, jutányosan azonnal kiadó. Kossuth-utca 4. 1198

A legpompásabb

zöld paprika izzit kapjuk ha levesbe, a tartásba vagy szalonnára pár csepp zöld paprika kivonatot cseppentünk. Egy üveg Zöld Paprika kivonat ára 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára, Arad. 1224

Tavasza!

Az összes legjobb francia divatlapok, minden magyar és külföldi szépirodalmi lap állandóan raktáron. Nagy készlet teljesen új elsőrendű költői és szépirodalmi munkákban félárban. Krausz Paulin színházépület. 1211

A legfinomabb

és legzamatosabb rumot készítjük pár perc alatt a Földes-féle rumessentiából. Köztudomású dolog hogy, a legelőkelőbb urhazaknál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 30 fillér. Finom francia és német gyártmányú likőrösentiát, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatu és színű likőrök állíthatók elő, üvegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. 1224

Január 1-én

lépett életbe a keresk. miniszter azon új rendelete, mely szerint a palackokban árusítandó italok mennyiség tartalma a palackokon feltüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 808 szám. 5811

Takszámteretes

Bér-autók

Telefonszám 816

2281

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Aki rosszul érzi magát,

igyék egy üveg eredeti

Kárpáti-féle

opohajtót,

mely a legkiválóbb fájdalom

méltó gyozerősítő házi szer.

Ise éder, hatása gyors és biztos.

1 üveg utasítással 40 fillér

12 üveg franco K 4-80. Kapható

kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszer-tára 127

ARAD, BOROS BENI-TÉR

Vásári hirdetés.

Arad szab kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy Aradon a tavaszi országos vásár 1913. év március hó 7-ik napján vasári kezdetű és 5 napig, vagyis 1913. év március hó 11-ig bezárólag tart. Arad, 1913. február 16.

A városi tanács.

963-918. pmsz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett évi 3600 korona kezdőfizetéssel és 1040 korona lakbérrel javadalmazott rendőrkapitányi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy Arad sz. kir. város főispánjához címzendő, az 1883. évi I. t.c. 4. §-ában megkivánt képesítéseket igazoló okmánnyal és a nem Arad sz. kir. város törvényhatósága szolgálatában álló pályázók eddigi működésükre vonatkozó bizonyítvánnyal, valamint egészségi állapotukról kiállított orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1913. évi február hó 26 ig bezárólag hivatalomhoz terjesszék be.

Az állás főispáni kinevezés útján fog betölteni.

Arad, 1913. február 17-én.

Varjassy,
polgármester.

Segéd,

ügyes eladó, a róffős és fonaláru szakmából

felvétetik.

A román nyelv megkivántatik.

Ajánlatok:

Wohlberg Lipót
céghez, Arad.

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nél.

Raktár Magyarországon: TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszer-tár, Budapest. 9301

Használt ólom megvételre kerestetik.

az Erdélyi és bácskai iparáru raktár:

Reich B. Károly Fia és Társa

cég. Andrassy-tér 6. szám (Verbos-ház.)
Telefon szám 649. 171 Telefon szám 649.

Az összes hazai elsőrangú um.: gácsi, besztercebányai, pinkafői, nagydisznódi és brassói pokrócgyárak

Pokrócészitményeinek

raktára, a legolcsóbb minőségtől a legfinomabb kiviteleg paronként, méter és végszámra a legmegbízhatóbb beszerzési forrása

Női és férfi ruhák vegyi tisztítása és festése.

Strucctoll és tollboák festése

Batthyányi-utca 16. szám alatt
egy szép

I. emeleti lakás

mely áll: 8 utcai, 2 udvari, elő- és fürdőszobából, valamint minden hozzátartozó mellékhelyiségek-ből, folyó évi

május 1-re kiadó.

Bővebbet: Funkelstein-iroda,
Petőfi-utca. 1088

Nőgyökzönség figyelmébe

ajánljuk az **Arad, Deák Ferenc-utca 33 sz. alatt**
levő elsőrendű

himző, rajz és előnyomda műintézetünket,

hol legszolidabb ár mellett elvállalunk összes e szakba végző munkákat finom és izléses kivitelben, ugyszintén teljes **kelengyékét** is. — Elfogadunk jó családból leányokat tanításra.

1041 Kitünő tisztelettel
Wirtschaftler Testvérek.

Knapp Sándor Arad,

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete. 1205

Felvételi üzlet: Weltzer János-u. sarok a főpostával szemben
Telep: Magyar-u. 26. Vidéki megrendelések gyors és pontos kiszolgálása.

Gallérok és kezelők

gőzmosása és vasalása

tükörfénnel hófehérré.

Figyelmes kiszolgálás.

A Luxus Garage
csukott és nyitott

Béraitói

Telefonszám 826.

egy helyi, mint vidéki turákra legmóltányosabb árban a közönség rendelkezésére állnak. — Legmegbízhatóbb Boyok ugyan-csak fenti telefon szám alatt rendelhetők. Szolgálat reggel 6 től éjjeli 12 óráig. Iroda garage József főherceg-ut 17. 744

Uj vállalat!

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy Vulcu J. Maxim ur telepén Fábrián László utca 5/b szám alatt egy

tűzifa-üzletet

nyitottunk villanyerőre berendezett fűrészelő és aprító üzettel, ahol állandóan raktáron tartunk elsőrendű száraz aprított tűzifát. Ajánljuk: bükk-, cser-, gyertyánhasáb és dorongfát egy ölszámra, min-felaprítva hához szállítva és pincébe berakva. **Pontos és gyors kiszolgálás!** A n. é. közönség szives pártfogását kérjük kiváló tisztelettel 861

Folkmann és Lassner.

Nagymennyiségű
maculatura
jutányosan eladó.

3874—1918.

Hirdetmény.

Az 1913. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 10 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1913. évi február hó 18-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségénél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint:

Ambruszer Alajos, Gál Károly, Jozsika Antal, Lőrincz Mihály, Lőri czy János, Mihájlovics Demeter, Veszely I tvánné, Vajdovics Imre, Welsz J., Weisz Mártonné kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve egy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségénél, észrevételeket.

Arad, 1913. február hó 14-én.

A városi tanács.

M E G H I V Ó.

Az „Aradi Villamossági Részvénytársaság”

1913. évi február hó 28.-án délelőtt 10 és fél órakor

Aradon, a társaság hivatalos helyiségeiben (Radnai-ut 19.) megtartandó

XIII. rendes közgyűlésére.

N A P I R E N D I:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság 1912. évi jelentése s ezzel kapcsolatosan a számadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
 2. Határozás a nyereség felosztása iránt.
 3. Határozás az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentés iránt.
 4. A felügyelő-bizottság megválasztása.
 5. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.
- Aradon, 1913. február havában.

Az igazgatóság.

Azon szavazásra jogosult részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen vagy helyetteseik által részt akarnak venni, tartoznak az alapszabályok 16. cikke értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társaság pénztáránál Aradon vagy a „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára” cégnél, (Budapest, V. Géza-utca 1., IV. emelet) legalább 3 nappal a közgyűlés előtt letenni.

Mérlegszámla. 1912. december 31.-én. Vagyon. Központi telep: Épületek, gépek, transformátorok, aradi és ujaradi, zsigmondházi, battonyai vezetékhálózat, stb. 3,137.506 K 50 f. Értékpapírok 12.406 K 80 f. Áru- és anyagkészlet 151.510 K 15 f. Pénztár készlet 6.245 K 84 f. Folyószámla betétek 70.271 K 65 f. Adósok 125.941 K 29 f. Különbeféle aktívák 155.787 K 55 f. Közműhelytelep 113.236 K 19 f. Összesen 3,772.905 K 97 f. Teher. Részvénytőke 2,500.000 K. Törlesztési és értékesítő-tartalékok 250.000 K. Elfogadványaink 200.000 K. Hitelezők 559.402 K 82 f. Nyugdíjalap 20.490 K 65 f. Különbeféle passívák 27.574 K 18 f. Nyereségáthozat 1911. évről 1.480 K 24 f. Nyereség 213.958 K 08 f. Nyereség összesen 215.438 K 32 f. Összesen 3,772.905 K 97 f. Arad, 1912. december 31. Az Aradi Villamossági Részvénytársaság igazgatósága. Megvizsgálta és rendben találta a felügyelő-bizottság.